

COMPO
SITION
COMPE
TITION

KANSAINVÄLISEN UUNO KLAMI SÄVELLYSKILPAILUN
VISUAALISEN IDENTITEETIN SUUNNITTELU

OPINNÄYTETYÖ
Tuuli-Maria Koivisto

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Graafinen suunnittelu
Syksy 2011

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni aiheena on Kansainvälisen Uuno Klami sävellyskilpailun visuaalisen ilmeen uudistaminen. Työn tavoitteena on luoda kilpailulle nykyaikainen ja tyylikäs identiteetti. Kirjallisessa osiossa käyn läpi suunnittelu-prosessin vaihe vaiheelta, peilaten graafisen suunnittelun käytäntöihin ja teoriaan. Mukana on myös hieman graafisen suunnittelun historiaa, erityisesti kansainvälisen typografisen tyylin ja funktionalismin näkökulmasta.

ABSTRACT

The subject of my thesis work is to create a visual identity for the International Uuno Klami Composition Competition. Main goal of the work is to create a modern, stylish identity for the competition. In the written part of the thesis I go through the design process step by step discussing the theories and practises of graphic design. There is also a little bit of history, particular emphasis and perspective on the International Typographic Style and Bauhaus.

AVAINSANAT

Graafinen suunnittelu, asiakaslähtöinen suunnittelu, yritysidentiteetti, yritysilme, markkinointiviestintä, gridi-systeemi, sveitsiläinen suuntaus, kansainvälinen typografinen tyyli, Josef Müller-Brockmann.

KEY WORDS

Graphic design, corporate identity, customer-oriented design, marketing communications, grid-system, Swiss Style, The International Typographic Style, Josef-Müller Brockmann.

"Every visual creative work is a manifestation of the character of the designer. It is a reflection of his knowledge, his ability, and his mentality."

Josef Müller-Brockmann, 1981

Tiivistelmä
Abstract
Avainsanat
Sisällysluettelo

SIS ÄLL YS

- 01/10 Johdanto**
- 02/12 Taustaa ja tavoitteet**
Uuno Klami kansainvälinen sävellyskilpailu
Lähtökohdat
Tavoitteet
- 03/16 Asiakaslähtöisyys**
Visuaalinen identiteetti
Itseilmaisusta funktionaaliseen viestintään
- 04/22 Funktionalismin perintö**
- 05/24 Innoitusta etsimässä**
- 06/30 Typografia**
Antiikva vs. groteski
- 07/36 Värit**
Synestesia eli värikuuleminen
- 08/40 Tunnus**
- 09/44 Juliste**
Graafinen kuvio
- 10/54 Esitteet**
- 11/58 Sovellukset**
Lomakkeisto
Painatus
- 12/60 Yhteenveto**
- 13/62 Asiakkaan arviointi**

Lähteet
Liitteet: graafinen ohjeisto

01 Johdanto

Teen opinnäytetyökseni kansainvälisen Uuno Klami sävellyskilpailun visuaalisen ilmeen ja markkinointimateriaalien uudistamisen. Työllä on asiakas, joskin sovimme yhteisymmärryksessä että työstän ilmettä melko itsenäisesti, jotta opinnäytetyöni pysyisi johdonmukaisena. Uusi ilme otetaan mahdollisesti käyttöön vuoden 2013–2014 kilpailun markkinointiin. Mahdolliset asiakkaan toivomat muutokset toteutan opinnäytetyön jälkeen erillisenä toimeksiantona.

Opinnäytetyöprosessini on ollut pitkä ja opettavainen. Valitsin alun perin aiheekseni lasten kirjan kuvittamisen ja kirjasuunnittelun, tavoitteenani irtautua hieman tietokoneesta ja löytää uusia välineitä ja uutta kipinää suunnittelutyöhön. Aloitin ensimmäisen työni yhteistyössä luokkatoverini kanssa. Pääsimme kirjan parissa jo melko pitkälle puolentoista vuoden aikana, jonka sitä työstimme – kesällä 2011 työ kuitenkin pysähtyi täysin ja meistä molemmista tuntui siltä, että parityöskentelyn suunta ja tarkoitus oli päässyt häviämään matkan varrella eikä kuvittamisenkaan tuntunut enää luontevalta.

Kirjan parissa käytetty aika ei mennyt missään nimessä hukkaan. Varsin kokeammattomana piirtäjänä opin paljon eri tekniikoista ohjaajamme kuvittaja Laura Valojärven opastuksella ja rohkaisemana. Mikä tärkeintä, sain itsevarmuutta ja rohkeutta käyttää jatkossa myös kynää ja pensseliä työssäni. Omimmalta tuntui ennen kaikkea terän ja musteen kanssa työskentely täydennettynä akvarelleilla. Myönnettäköön, ettei minusta seuraavaa Rudolf Koivua tule koskaan mutta aion jatkaa piirustus- ja maalaustaitojeni kehittämistä.

Vahvana suorittajapersoonana ei ollut helppo myöntää tappiota ja aloittaa alusta, mutta prosessina tämä oli erityisen kasvattava kokemus. Opin, että joskus on kypsempää viheltää peli poikki ja aloittaa alusta kuin jatkaa pään hakkaamista seinään.

TOINEN KERTA TODEN SANOO

Elokuussa 2011 päädyimme siis aiemman opinnäytetyökumppanini kanssa jatkamaan omia polkujamme ja päätin etsiä uuden aiheen ja toteuttaa projektin kompaktissa aikataulussa syksyn aikana. Vahingosta viisastuneena luovuin penselistä kokonaan ja hain uutta aihetta vahvuusalueeltani, graafisen suunnittelun

ytimestä ja taisi minulla olla hieman onneakin matkassa, kun minulle tarjoutui mahdollisuus Klami kilpailun ilmeen ja markkinointimateriaalien uudistamiseen. Yön yli asiaa pohdittuani ilmoitin yhteistyöhalukkuudesta kilpailun toiminnanjohtajalle ja viikkoa myöhemmin esittelin jo uuden aiheeni aloitusseminaarissa.

Aloitusseminaarin jälkeen projekti eteni suoraviivaisesti. Projektin etenemisessä edesauttoi opinnäytetyön kirjallisen osuuden työstäminen toiminnallisen osuuden rinnalla ja tunnollinen tavoitteiden kirjaaminen. Kokeneellekin suunnittelijalle tekee hyvää kerrata perusasioita ja tehdä ratkaisuja opinnäytetyön vaatimalla pieteetillä raportoidusti ja kriittisesti tarkastellen.

Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa käyn läpi koko suunnitteluprosessin vaihe vaiheelta, peilaten graafisen suunnittelun käytäntöihin ja teoriaan. Prosessi on ollut itselleni matka graafisen suunnittelun perusteisiin ja kertausta lähes kaikesta nelivuotisen opintaipaleeni varrella opitusta – mm. hyvästä typografiasta, väriopista ja asiakaslähtöisestä suunnittelusta. Mukana on myös hitunen graafisen suunnittelun historiaa, erityisesti kansainvälisen typografisen tyylin (The International Typographic Style, The Swiss style) ja funktionalismin näkökulmasta. Matkan varrella pohdin myös graafisen suunnittelijan roolia markkinointiviestinnän kentällä.

Kotkassa
9.11.2011

Tuuli Koivisto

02 Taustaa ja tavoitteet

Virolahdella syntynyt Uuno Klami (1900–1961) oli aikakautensa modernisti ja ikäpolvensa menestynein suomalainen säveltäjä. Klami näkyi julkisuudessa 1930-luvulla sekä säveltäjänä että kriitikkona. Yksi säveltäjä-Klamin yleisöön ja kriitikkoihin vedonnut ominaisuus oli epäsovinnainen odottamattomuus. Häneltä totuttiin odottamaan yllätyksiä. (www.uunoklami.fi)

KANSAINVÄLINEN UUNO KLAMI SÄVELLYSKILPAILU

Uuno Klami -sävellyskilpailun tarkoituksena on tuoda esille ja edistää eurooppalaista nykysäveltaidetta ja säveltäjien työtä oman aikansa kosmopoliitin säveltäjän Uuno Klamin nimen alla. Samalla voidaan rikastuttaa ja monipuolistaa sinfonietta-kokoonpanolle sävellettyä ohjelmistoa. Kilpailu on pidetty kaksi kertaa aiemmin vuosina 2003–2004 ja 2008–2009 ja se on avoin kaikille EU-maiden, Pohjoismaiden, Venäjän, Valko-Venäjän, Ukrainan, Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaisille.

Kilpailun tarkoituksena on löytää pienehköille sinfonietta-tyyppisille orkestereille sellaista uutta, hyvää ohjelmistoa, jonka esittäminen ei liian monien avustavien lisäsoittajien ja vaikeasti hankittavissa olevien erikoisinstrumenttien takia tule pienille orkestereille kohtuuttoman kalliiksi.

Kilpailu huipentuu Uuno Klamin synnyinmaakunnassa Kymenlaaksossa järjestettyihin sävellyskilpailun juhlakonsertteihin Kotkassa ja Kouvolassa syksyllä 2014. Konserttien orkesterina toimii Kymi Sinfonietta.

Uuno Klami -sävellyskilpailun teoksilla ei tarvitse olla erityistä suhdetta Klamin musiikkiin. Osallistuvien teosten tyyli on vapaa. (www.klamicompetition.fi)

LÄHTÖKOHDAT

Kilpailulla on tunnistettava, joskin hieman turvallinen ja tavanomainen yhtenäinen ilme ja www-sivut. Asiakkaalla on osittain ristiriitaisia toiveita ja odotuksia uuden ilmeen suhteen: toisaalta ollaan avoimia muutoksille ja toivotaan modernimpaa otetta, toisaalta pelätään nuoren kilpailun tunnistettavuuden puolesta.

*”Uuno Klami oli 1920-luvun Pariisin
inspiroima kuvainkaataja, henkevä
orkesteritaituri ja ikäpolvensa
menestynein suomalainen säveltäjä.”*

www.uunoklami.fi

Tämä on melko tyypillinen lähtökohta. Uudistetaanko tarpeen vai uudistamisen takia? Miten säilyttää vanhaa vai säilytetäänkö? Miten myydä asiakkaalle uusi visuaalinen konsepti?

Asiakas toivoi ilmeen uudistamista vanhaa kunnioittaen. Lähdin kuitenkin kokonaisvaltaisesta uudistamisesta, koska en halunnut kahliutua vanhaan ja rajoittaa ilmaisumahdollisuuksiani opinnäytetyössäni. Näin radikaali irrottautuminen toimaksiannossa ei ole usein mahdollista ja suunnitteluprosessissa tulee luonnollisesti aina ottaa huomioon asiakkaan odotukset ja toiveet. Graafinen suunnittelu ei ole taidetta eikä suunnittelijan itseilmaisua vaan viestintää, jota toteutetaan vuorovaikutuksessa asiakkaan ja kohdeyleisön kanssa. Lähdin toki rakentamaan uutta ilmettä huolelliseen taustoitukseen ja kilpailun tavoitteisiin perustuen. Mahdolliset asiakkaan toivomat muutokset toteutan opinnäytetyöprosessin jälkeen.

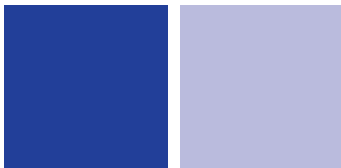
TAVOITTEET

Tavoitteenani on opinnäytetyönä luoda Kansainväliselle Uuno Klami sävellyskilpailulle uusi nykyaikainen visuaalinen ilme, joka henkii suomalaista muutokieltä ja on kansainvälisesti korkeatasoisen kilpailun ja säveltäjämestari Uuni Klamin arvoinen sekä tekee kilpailua ja seutua tunnetuksi maailmalla. Toivon kirjallisen tutkimukseni kautta oppivani lisää suunnitteluprosessistani ja paikkaavani mahdollisia aukkoja hyvään typografiaan ja graafisen suunnittelun oppeihin liittyen.

KLAMI COMPOSITION

Klami Composition

KILPAILUN VANHA JULISTE JA FINAALIKONSERTTIESITE. Kilpailun vanhan ilmeen pääelementit ovat Uuno Klamin rintakuva ja Klamin säveltämän Kymenlaakson laulun käsinkirjoitettu partituuri. Markkinointimateriaalien otsikoinnissa on käytössä Felix Titling kirjaintyyppi, joissain sovelluksissa on ollut käytössä myös romanttisempi kaunokirjoitusfontti Jane Austen.

Kymentään laulu.

Hartaasti, erään nopeaan.

Violini
Alto
Piano

Handwritten musical score for Violini, Alto, and Piano. The score is in 4/4 time and G major. It consists of four measures. The Violini part has a melodic line with slurs and accents. The Alto part has a similar melodic line. The Piano part has a harmonic accompaniment with chords and single notes. Dynamics include mf and f.

Handwritten musical score for Violini, Alto, and Piano. The score is in 4/4 time and G major. It consists of four measures. The Violini part has a melodic line with slurs and accents. The Alto part has a similar melodic line. The Piano part has a harmonic accompaniment with chords and single notes. Dynamics include mf and f.

Handwritten musical score for Violini, Alto, and Piano. The score is in 4/4 time and G major. It consists of four measures. The Violini part has a melodic line with slurs and accents. The Alto part has a similar melodic line. The Piano part has a harmonic accompaniment with chords and single notes. Dynamics include mf and f.

03 Asiakaslähtöisyys

Graafinen suunnittelu on mielestäni aina asiakaslähtöistä. Graafinen suunnittelija työskentelee markkinointiviestinnän kentällä. Graafinen suunnittelu on viestintää ja suunnitellulla tuotteella on aina viesti ja sanoma, kohdeyleisö ja vastaanottaja. Graafinen suunnittelija voi toki suunnitella vaikkapa julisteen omaksi ilokseen, mutta tällöin lähestytään taiteen kenttää. Käsittelen työssäni asiakaslähtöisyyttä melko yksipuolisesti, omiin havaintoihin ja yleisiin pohdintoihin perustuen, sillä vuorovaikutus asiakkaan kanssa jäi prosessissa vähäiseksi mm. aikataulullisista syistä.

Graafinen suunnittelija, kriitikko ja kouluttaja Michael Bierut on pohtinut asiakaslähtöisyyttä ja suunnittelijan yhteiskunnallista roolia useammassa esseessään.

Bierut kehottaa tiedostamaan asiakastyöskentelyn raamit mutta olemaan piiloutumatta asiakkaan selän taakse tekemissään ratkaisuissa. Suunnittelija-asiakasyhteistyön tulisi perustua kumppanuuteen, molemminpuoliseen kunnioitukseen ja vuoropuheluun. Graafinen suunnittelu on informaation muotoilua, jonka tulisi palvella laajempaa yhteiskunnallista päämäärää omien sekä asiakkaittemme tavoitteiden lisäksi. (Bierut 2007, 21–22.)

Bierut näpäyttää meitä graafikoita sormille ja varoittaa liiasta elitismistä, subjektiivisen ilmaisun korostamisesta alan sisällä. Hän peräänkuuluttaa alan oppilaitosten ja opettajien vastuuta syvemmän yhteiskunnallisen ymmärryksen ja vuoropuhelun kasvattamisessa, mitä ilman suunnittelijat eivät voi toimia todellisessa vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa. (Bierut 2007, 17.)

Bierut lainaa Nick Bellin käsitteitä ja nimeää kaksi vallitsevaa suuntausta, joita suunnittelijat pääpiirteittäin edustavat: neutraaliagentit (The agents of neutrality, suom. kirjoittaja) ja tyyliesteetikot (The aesthetes of style, suom. kirjoittaja). Neutraaliagentti ihannoi ja tavoittelee työssään objektiivisuutta ja järjestystä, kun taas tyyliesteetikko vannoo henkilökohtaisen ilmaisun ja visuaalisen iloittelun nimeen. Edellinen pyrkii toteuttamaan asiakkaan vision mahdollisimman orjallisesti ilman kriittistä suodattamista, mikä voi paistaa lopputuotoksessa näkökulmattomuutena. Jälkimmäinen kokee jokaisen toimeksiannon aina uutena vapaan ilmaisun pelikenttänä ja näkee asiakasnäkökulman vähintäänkin haasteellisena. (2007, 147.)

Asiakaslähtöinen suunnitteluprosessi alkaa asiakkaan tarpeiden ja lähtökoh-
tien huolellisesta kartoittamisesta. Asiakkaalla on valtavasti tietoa edustamastaan
toimialasta ja käsitys alan konventioista. Onnistunut asiakastyöskentely edellyt-
tää taitoa kuunnella ja aistia joskus äänettömiäkin toiveita. On myös hyvä tu-
tustua asiakkaan toimialaan etukäteen jo ennen ensimmäistä suunnittelupala-
veria. Asiakkaan kanssa käydään läpi viestinnän tavoitteet ja kohderyhmät. On
myös yhtä lailla tärkeää määritellä toimeksiannon kokonaisbudjetti painokus-
tannuksineen. Raha-asioista kannattaa ja täytyy puhua avoimesti, esimerkiksi
fonttien ostaminen voi nousta ongelmaksi suunnittelun loppuvaiheessa, jos tästä
ei ole sovittu asiakkaan kanssa etukäteen. Varsinkin pienempien toimeksiantojen
kohdalla haetaan usein kustannustehokasta ratkaisua, mikä vaikuttaa suunnit-
teluprosessin kaikkiin osa-alueisiin. Julkisesti rahoitetuissa hankkeissa vaikuttaa
osaltaan kilpailulainsäädäntö, joka voi myös asettaa rajoituksia suunnitteluratkai-
suille. Budjetti vaikuttaa itse suunnitteluun käytettyyn aikaan, kuin myös paino-
-, paperi ja mediavalintoihin. Aina ei kuitenkaan haeta halvinta mahdollista ratkai-
sua, mikä on myös tärkeä linjata heti suunnitteluprosessin alussa.

Taitto-ohjelmien yleistyessä yhä useammin asiakas haluaa myös itse työstää
viestintämateriaaleja valmiisiin taittopohjiin. Asiakkaalle ei ole itsestään selvää,
ettei Indesign-ohjelmalla valmistettuja pohjia voi työstää Word- tai Powerpoint-
ohjelmilla. Jos asiakkaalla on asianmukainen taitto-ohjelma ja osaavaa henkilös-
töä niin esimerkiksi lehti-ilmoituksia voi hyvin valmistaa itse visuaalisen ilmeen
tueksi laaditun graafisen ohjeiston perusteella.

Tein opinnäytetyöni melko vapaasti omista lähtökohdista, joskin toimeksianto
tekee tehtävästä luonnollisesti asiakaslähtöisen. Tyylillisesti halusin hakea tiettyä
suuntaa, jonka asiakas onneksi hyväksyi pääpiirteittäin. Keskustelimme alkuun
huolella kilpailun luonteesta ja viestinnän tavoitteista sekä kävimme läpi aiempi-
en vuosien markkinointimateriaalit. Asiakkaan toive oli uudistaa kilpailun ilmettä
vanhaa kunnioittaen.

Vanhan säilyttäminen voi tuntua toisinaan haastavalta ja suorastaan vasten-
mieliseltä intoa ja ideoita puhkuvalle suunnittelijalle. Asiakkaan vanhoja värejä
ja muita tunnistettavia elementtejä ei kannata kuitenkaan hylätä liian vähäisin
perustein. Pitkään käytössä olleilla väreillä ja tunnuksilla on imagoarvoa, jon-
ka perusteella asiakas erottuu kilpailijoistaan (Brusila 2002, 134). Brusila viittaa
tekstissään yritysidentiteettiin mutta tätä voi hyvin soveltaa minkä tahansa va-
kiintuneen ilmeen kohdalla. Usein riittää esim. yritystunnuksen hienovarainen
uudelleenmuotoilu ja kirjaintyyppin nykyaikaistaminen. Esim. öljy-yhtiö Shellin lii-

kemerkkiä on uudistettu hienovaraisesti vuosikymmenten varrella, simpukka on kuitenkin pysynyt yhtiön tunnuksena alusta asti (Brusila 2002, 142).

Kokenut suunnittelija pystyy yhdistämään asiakkaan toiveet ja omaan ammattitaitoon perustuvat graafiset ratkaisut toimivaksi kokonaisuudeksi. Kuten myöhemmin opinnäytetyössäni argumentoin, värivalintoja ohjaa usein henkilökohtaiset mieltymykset mutta mm. hyvä typografia perustuu pitkälti vakiintuneisiin käytäntöihin ja sääntöihin, asioihin jotka voidaan tehdä joko hyvin tai huonosti (Itkonen 2004, taka). Asiakaslähtöistä on myös eteen tulevien ongelmakohtien ratkaiseminen asiakasta tyydyttävällä tavalla – mielelläni olisin tipauttanut kilpailun julisteesta yhden tai kaksi tekstielementtiä pois sommitelmallisten ongelmien ratkaisemiseksi, tämä vähentäisi kuitenkin julisteen viestinnällistä arvoa eikä siksi ollut mahdollista.

Nimekkäältä suunnittelijalta voidaan toisinaan toki tilata suunnittelijan ”itsensä näköisiä” töitä mutta useimmiten toimivin tulos syntyy vuoropuhelussa asiakkaan ja suunnittelijan kanssa. Mielestäni graafikolla on kuitenkin ammatillinen ja yhteiskunnallinen vastuu tuottaa parasta mahdollista visuaalista viestintää osaa misensa puitteissa, mitä tahansa ei tarvitse asiakkaan kehotuksesta suoltaa ja ongelmatilanteissa on ammattietiikan mukaista kertoa oma kantansa rohkeasti ja perustellusti. Liiketoiminnallisesti ajatellen paras lopputulos on silti tyytyväinen asiakas.

VISUAALINEN IDENTITEETTI

Visuaalisella identiteetillä synnytetään ja vahvistetaan haluttuja mielikuvia yrityksestä, tuotteesta tai vaikkapa kulttuuritapahtumasta. Visuaalisen ilmeen luovat tilan muoto, kuvat, merkit, symbolit, typografia, värit ja näiden elementtien sijoittelu (Nieminen 2003, 86). Kilpailun ilmeen suunnittelu asettuu luonteeltaan mielestäni yritysilmeen ja tapahtumailmeen suunnittelun välimaastoon. Oman havaintoni mukaan useimmat, erityisesti populaarit musiikkitapahtumat uusivat visuaalisen ilmeensä vuosittain, tavoitteena lienee viestiä kyvystä uusiutua ja olla ajan hermolla. Asiakaskunta osaa odottaa ja arvostaa uutta ilmettä. Liike-elämässä yritysilmeen vuosittainen uusiminen voisi olla kohtalokasta, jos tavoitteena on rakentaa tunnettuuteen ja luotettavuuteen perustuvia pitkäkestoisia asiakashuhteita. Uno Klami kilpailu on vielä nuori ja kilpailu järjestetään verrattain harvoin tarkkaan rajatulle kohderyhmälle, joten ilme ei ole vielä kovin vakiintunut.

Visuaalisesta markkinoinnista, design managementista ja yritysidentiteetistä on kirjoitettu lukuisia kirjoja, erityisesti markkinointiviestinnän lähtökohdista. Osit-

tain samoja lainalaisuuksia voidaan soveltaa kilpailun identiteetin suunnitteluun. Yritysidentiteetin rakentaminen vaatii toki aivan oman tasoisensa analyysin ja taustoituksen, visualisoidaanhan sillä yrityksen arvoja ja palvelukulttuuria, vahvistetaan tuotekuvaa, tunnettuutta ja viime kädessä myynnin volyyymiä. Visuaalinen markkinointi on markkinoinnin väline, jolla luodaan yrityksestä ja sen tuotteista positiivista mielikuvaa sekä vahvistetaan yrityksen identiteettiä ja imagoa. Visuaalisella ilmeellä luodaan ostohalua ja rohkaistaan asiakkaan ostotarvetta. Viime kädessä asiakas tekee ostopäätöksen yrityksen tuotteiden ja kilpailijoiden tuotteiden välillä visuaaliseen markkinointiin ja tuotteen ulkoasuun perustuen. Ilmeen avulla erotutaan kilpailijoista ja sillä ohjataan kuluttajan ostokäyttäytymistä. (Nieminen 2003, 9.)

Sävellyskilpailun visuaalisella ilmeellä ei tavoitella kaupallista menestystä samassa määrin kuin fyysistä tuotetta tai palvelua myyvä yritys tavoittelee markkinoinnillaan. Ilmeellä pyritään tekemään kilpailua tunnetuksi ja houkuttelemaan osallistujia yli kansainvälisten rajojen. Kilpailun markkinointimateriaalit viestivät myös kilpailun luonteesta ja järjestäjätahosta. Ilme voi viestiä arvokkuudesta ja laadusta tai päinvastoin.

Kilpailun markkinoinnin kohderyhmiä on kaksi – ensimmäisessä vaiheessa tavoitellaan osallistujia sävellyskilpailuun ja toisessa kuulijoita finaali-konsertteihin. Kolmantena kohderyhmänä voidaan nähdä rahoittajat ja sponsorit. Yleisenä tavoitteena on seudun (Kymenlaakso), Uuno Klammin ja suomalaisen kulttuuriosaimisen tunnetuksi tekeminen. Tuula Nieminen (2003, 64) jakaa myytävät tuotteet eri tyyppisiin, mm. fyysiset-, palvelu-, tapahtuma-, ja kulttuuriset tuotteet. Abstrakti palvelutuote saa lisäarvoa mm. tapahtumapaikan ja järjestäjän imagosta sekä konsertin tarjoamasta yhteisestä ja omasta elämäksestä ja sen kautta saavutetusta statuksesta (Nieminen 2003, 69).

Klassisen musiikin toimijat kuvaavat toimialaa usein konservatiiviseksi ja visuaalisen ilmeen uudistamiseen lähdetään varovaisesti. Alalla vakiintunut visuaalinen koodisto rakentuu pitkälti tunnetuista ikonisista musiikillisista elementeistä, joskin historiasta löytyy paljon rohkeita konventioista poikkeavia konserttijulisteita, muun muassa Josef Müller-Brockmannin tuotannosta. Mielestäni nimenomaan klassisen musiikin ja taiteiden parissa voi graafinen suunnittelija työskennellä konventioiden ääri rajoilla ja pyrkiä ilmentämään kyseistä taiteen muotoa ja olemusta uutta luomalla. Ovathan kuvataiteilijatkin ammentaneet inspiraatiota klassisista musiikkiteoksista kautta aikain. Tässä tietysti törmätään hyvinkin henkilökohtaisiin mieltymyksiin ja kuulokuviin, joista on vaikea löytää yhtä totuutta. Konventioita toisintamalla ei kuitenkaan erotuta muista vastaavista kilpailuista.

ITSEILMAISUSTA FUNKTIONAALISEEN VIESTINTÄÄN

”Graafinen muotoilu on informaation visualisointia ja muotoilua. Se on viestintää, jonka tuottaminen edellyttää syvää kulttuurista tuntemusta”. Leena Brusila korostaa Bierutin lailla kulttuurisen tuntemuksen merkitystä graafisessa suunnittelussa. Muotoilu on historiallisesti nähty hyvin tekijäkeskeisenä ja sen persoonallista otetta on korostettu, mutta sitä voidaan tarkastella myös laajemmin kanavana tai välineenä. Klassisen typografian piirissä persoonallista otetta ei pidetty hyvän typografian merkinä, vasta 1900-luvun lopun dekonstruktivismi nosti henkilökohtaisen näkemyksen tärkeäksi. (Brusila 2002, 83.)

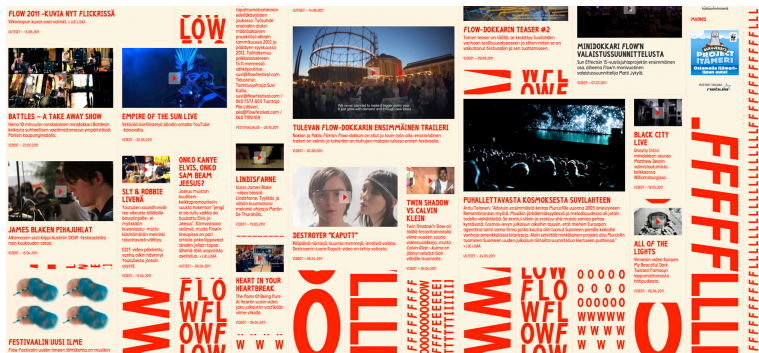
1940-luvun lopulla Keski-Euroopasta alkanut kansainvälinen typografinen tyyli (sveitsiläinen tyyli) pyrki kaiken itseilmaisun karsimiseen graafisesta suunnittelusta. Sommittelu oli pelkistettyä, kirjaintyyppi groteskia ja suunnittelun lähtökohtana oli matemaattinen ruudukko. Sveitsiläinen tyyli ammensi modernismista mutta poikkesi sen tinkimättömyydestä siinä, että typografiaa suunniteltiin lukijan ehdoilla, ei itseään varten. (Brusila 2002, 100–101.)

Toisessa ääripäässä suunnittelija ilmentää itsepäisesti itseään projektista toiseen jättäen asiakkaan tahtotilan ja viestinnän tavoitteet huomiotta, mikä voi äärimäisyydessään johtaa toimimattomaan visuaaliseen identiteettiin ja pahimmassa tapauksessa ristiriitaisiin viesteihin. Graafinen suunnittelija ei voi kuitenkaan koskaan yksin ratkaista yrityksen puolesta sen visuaalisten merkkien ja tunnusten tyyliä tai viestinnän tavoitteita, tämä on yrityksen johdon tehtävä. Graafikko tuustuu yrityksen tavoitteisiin, päämääriin, palvelukulttuuriin ja viestintästrategiaan yhteistyössä johdon kanssa. (Nieminen 2003, 59.)

”Ymmärtääksemme mihin olemme menossa, meidän tulee ymmärtää mistä tulemme.”

Shane Bzdok, 2010. Suom. kirjoittaja

Flow-festivaalin ilme uudistetaan joka vuosi. Vuoden 2011 ilme perustui puhtaasti typografiaan. Www-sivujen sommittelu on kokeellinen, suorastaan kaoottinen. Mielestäni tämä on hyvä esimerkki suunnittelutyöstä, jossa suunnittelijan mieltymykset ovat ehkä menneet luettavuuden ja asiakaslähtöisyyden edelle. Flow-lehden kansi on puolestaan kokeellisuudessaan raikas ja mielenkiintoinen.

04 Funktionalismin perintö

Funktionalismi on modernissa arkkitehtuurissa tyyli-suuntaus, jonka mukaan rakennus tulee suunnitella mahdollisimman käytännölliseksi. Koristelu, jolla ei ole käytännön funktiota, tulee karsia suunnittelusta kokonaan pois. Funktionalismin kukoistus ajoittui 1920 ja 1930-luvuille, jolloin sen merkittävimpiä edustajia olivat Bauhausin taide-, taideteollisuus- ja arkkitehtuurikoulun johtajat Walter Gropius ja Ludwig Mies van der Rohe, hollantilainen De Stijl -ryhmä sekä arkkitehdit Le Corbusier ja Alvar Aalto. Funktionalismia edelsi Pohjoismaissa 1920-luvulla lyhyt uusklassismin kausi, joka seurasi jugendtyyliä. [Wikipedia]

Alvar Aalto tunnetaan funktionalistina, joka tähtäsi melko yksinkertaisiin, geometrisiin ja kauniisiin mutta samalla toimiviin rakennuksiin. Aalto käytti pääasiassa funktionalismin klassisia tunnusmerkkejä – valkoisia, geometrisen yksinkertaisia seinäpintoja mutta siirtyi myöhemmin myös tiileen.

1950-luvulla syntynyt sveitsiläinen suuntaus tai kansainvälinen typografinen tyyli (The International Typographic Style/Swiss Style) sovelsi funktionalismin ihanteita graafiseen suunnitteluun ja tuli tunnetuksi gridipohjaisesta sommittelusta, joka korosti yksinkertaisuutta, luettavuutta ja objektiivisuutta. Funktionalismin ihanteiden mukaisesti sveitsiläinen suuntaus halusi karsia suunnittelusta pois kaiken ylimääräisen, jolla ei ollut käytännön funktiota. Suuntaus käytti usein typografiaa hallitsevana kuvituskeinona, johon suunnauksen nimikin viittaa [Wikipedia]. Klassisen typografian korvasi groteski-tyyli.

Gridi-systeemillä tavoitellaan järjestystä, tehokkuutta ja säännönmukaisuutta graafisessa suunnittelussa. Järjestykseen ja äärimmäiseen käytännöllisyyteen pyrkivä gridi-systeemi tarjoaa käytännöllisen, loogisen ja esteettisen ratkaisun moniin sommitelmallisiin ongelmiin. [Müller-Brockmann 2008, 7–9.] Gridiin perustuva suunnittelu on erityisen hyödyllinen monimutkaisia yritysilmaita suunniteltaessa. Huolella rakennetun gridin avulla voidaan suunnitella kaikki yrityksen sovellukset yhdenmukaisina. Gridi tarjoaa valmiin sommittelumallin myös tulevaisuuden sovelluksille. [Müller-Brockmann 2008, 133–135.]

Matt Ward alleviivaa gridin ja apuviivojen eroja nettiartikkelissaan. Gridi jakaa tilan säännöllisiin yksiköihin, yksinkertaisesti tai kompleksisesti, tiukasti tai väljästi, kun taas apuviivat ovat vapaampia ja esiintyvät irrallaan toisistaan. ”Typografiset gridit edustavat kontrollia” [Ward, 2010. Suom. kirjoittaja].

Loogisesti esitetty tieto on helppo lukea ja sisäistää. Gridiin perustuva suunnittelu säästää myös suunnittelijan aikaa. Erityisesti Müller-Brockmannin 50-luvulla suunnittelemissa julisteissa on mielenkiintoista leijuvuutta ja jännitettä. Müller-Brockmannin kirjallisessa tuotannossa ja esitemalleissa gridiä on mielestäni käytetty luettavuuden kustannuksella, marginaalit ovat liian kapeita ja typografinen muotoilu on huonoa – yleisilme ei vastaa nykypäivän taittostandardeja.

Müller-Brockmann ottaa linjauksissaan kantaa myös painotuotteiden sivukokoon ja paperivalintaan. Hän suosittaa standardiarkkikokoja, koska tämä säästää aikaa ja rahaa sekä suunnittelussa että painovaiheessa, säästää paperia ja on käyttäjystävällistä. Standardikokoiset julkaisut on myös helppo arkistoida ja sijoittaa esitelineisiin, jotka on usein suunniteltu standardimittaisena. (Müller-Brockmann 2008, 13–15.)

Painoarkkien mahdollisimman tehokas hyödyntäminen onkin järkevää paperihävikin minimoimiseksi. En kuitenkaan välttämättä jaa Müller-Brockmannin käsitystä siitä, että standardikokoinen julkaisu olisi vakuuttavampi lukijaa ajatellen. Toimistokäytössä, lomakkeistossa ja kuorissa on toki käytännöllistä pysyä standardimitoissa, mutta uskon että standardista poikkeaminen voi tuoda painotuotteelle lisää huomioarvoa. Julkaisun koko on aina huolellisesti määriteltävä asiasisältö, tavoitteet ja kohderyhmä huomioon ottaen. Kustannussyistä ja käytettävyyden, esim. postituksen kannalta A4/A5 esitekoko on toimiva vaihtoehto eikä näistä poikkeavia mittoja kannata viljellä mielivaltaisesti pelkästään poiketakseen valtavirrasta.

Müller-Brockmannin julisteista innostuneena päädyin tutkimaan sveitsiläisen suuntauksen oppeja. Suunnittelumetodina gridi-järjestelmä on hyvinkin kiehtova, en kuitenkaan päätenyt suunnittelemaan sen pohjalta, koska opinnäytetyön laajuudessa en olisi ehtinyt sisäistää suuntauksen oppeja ja periaatteita täysipainoisesti. Gridi-järjestelmällä on paikkansa graafisessa suunnittelutyössä ja se tekee uutta nousua erityisesti sähköisessä mediassa verkkosivujen suunnitteluun. 960 Gridi systeeminä (960 Grid System) tunnettu [www](http://www.960.gs)-sivujen suunnitteluun kehitetty 12 tai 16-palstainen gridi perustuu 960 pikseliä leveään sivupohjaan (Johnson 2011, <http://960.gs>).

1920–1930-luvut olivat Uuno Klamin kulta-aikaa, joten on perusteltua hakea visuaalista inspiraatiota tuon ajan muotoilusta. Graafisessa ilmeessä funktionalismi ja 20-luvun klassismi voisivat näkyä värivalinnoissa sekä selkeässä muoto kielessä.

05 Innoitusta etsimässä

Suunnitteluprosessi alkaa huolellisesta konseptin rakentamisesta. Aloitin hake-
malla inspiraatiota tunnetusta kotimaisesta muotoilusta. Marimekon, Iittalan, Ar-
tekin ja Alvar Aallon graafisessa muotokielessä on rytmiä, jota lähdin alustavasti
tavoittelemaan. Kokosin kuvallisen moodboardin, joka toimii projektin inspiraati-
ona. Moodboard auttaa jäsentämään ajatuksia ja siihen voi tarvittaessa palata
suunnan kadotessa suunnitteluprosessin aikana. Moodboardin avulla visuaalinen
konsepti on myös helppo esitellä asiakkaalle.

Kirjoitin paperille myös muita Klamiin, Kymenlaaksoon ja musiikkiin liittyviä
avainsanoja; metsä, joki, sahaiteollisuus, tukkilaisuus, nuottiavain, soittimet, rytmi,
kontrasti. En kuitenkaan syventänyt tutkimustani musiikillisten symbolien osalta,
koska olin jo päättänyt luoda abstraktin ilmeen ilman niitä.

Moodboard. Huolellisesti koottu moodboard määrittelee suunnittelun suunnan. Tunne-/
tavoitetaulun ei tarvitse käsittää esimerkkejä graafiselta alalta, inspiraatiota voi hakea
luonnosta, arkkitehtuurista tai vaikkapa muotoilusta niin kuin tässä kuvassa.

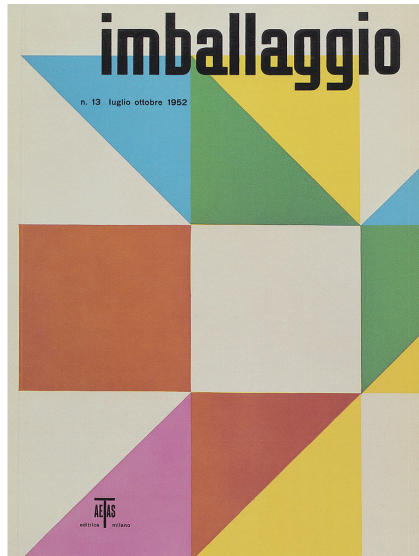
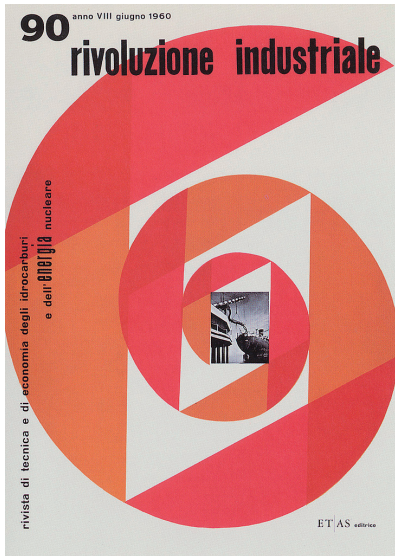

Halusin ilmentää rytmiä hienovaraisemmin, graafisin keinoin. Aalto-maljakon kaarevat muodot ja Marimekon rytmikkäät raidat ammentavat nekin suomalaisesta mielenmaisemasta – virtaava vesi, korkealle kohoava metsä ja sininen taivas ovat varmasti olleet monen kotimaisen taiteilijan inspiraationlähteitä.

Kuuntelin myös joitain Uuno Klamin teoksia, joiden luoma tunnelma oli niin kaukana ajatuksistani, että päätin sivuuttaa Klamin musiikin osana luomisprosessia kokonaan. Tämä on perusteltua siksikin, että Klami oli aikansa edelläkävijä ja modernisti – kilpailussa haetaan nykyaikaista teosta, jolla ei tarvitse olla yhtenevyyksiä Klamin musiikin kanssa.

Yritin myös kartoittaa kotimaisia vastaavia sävellys- tai musiikkikilpailuja, joita löytyi harmillisen vähän. Visuaalisesti mieleen jäi Einojuhani Rautavaara kamarikuorokilpailun värikäs ja terävä ilme, muilla kilpailuilla ei ollut mainittavaa yhtenäistä graafista ilmettä. Kansainvälisesti löytyi kourallinen visuaalisesti melko perinteisiä julisteita, joiden pääelementteinä oli melkein poikkeuksetta säveltäjän rintakuva ja nuottiviivasto. Eräässä ilmeessä oli käytetty vesivärilaveerausta.

Jatkoin tutkimusta laajentamalla hakuperusteita yleisemmin julistesuunnitteluun ja törmäsin sveitsiläisen pelkistetyn, funktionalistisen koulukunnan pioneereihin Max Huberiin ja Josef Müller-Brockmanniin. Müller-Brockmann tuotti aikoinaan paljonkin julisteita klassiseen musiikkiin liittyen. Max Huberista puolestaan kerrotaan, että hän oli innokas jazz-musiikin ystävä ja suunnitteli paljon levynkansia ja kansia musiikkialan julkaisuihin. Tästä sain lisävarmuutta valitsemaani suuntaan.

Max Huberin suunnittelemia
julisteita vuosilta 1952 ja 1960
(yllä).

Oikealla amsterdamilaisen Experimen-
tal Jetset -suunnittelutoimiston Marie-
ke Stolk, Danny van den Dungen and
Erwin Brinkersin typografisen taidon-
näyte vuodelta 2004.

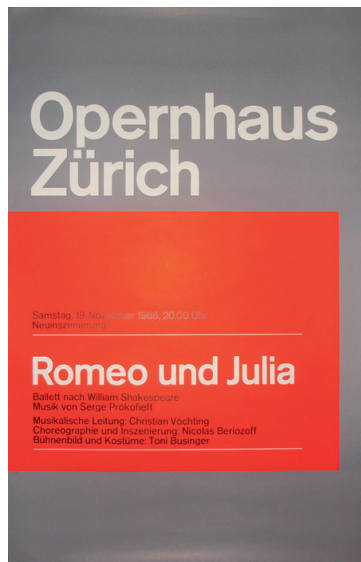
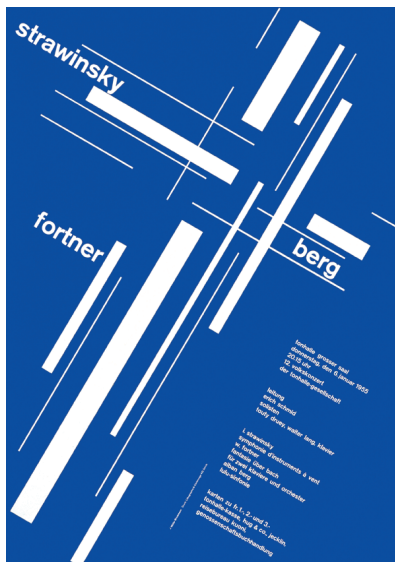

Inspiraatiota. Nämäkin ilmentävät musiikkia - Josef Albersin 50- ja 60-luvuilla suunnittelemia levynkansia Command Records -levymerkille. (www.aisleone.net)

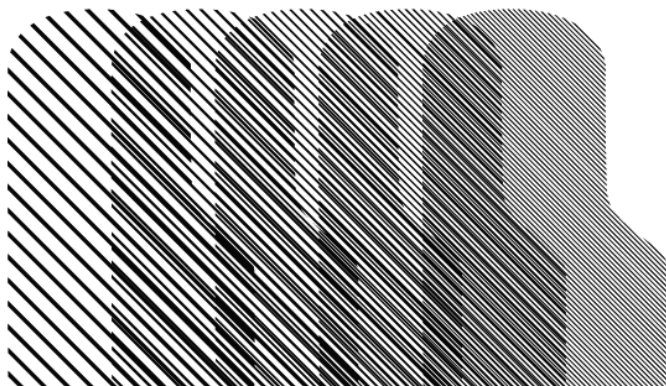

Inspiroivia julisteita netistä. Tekijät tuntemattomia.

Josef Müller-Brockmannin suunnittelemia musiikki-aiheisia julisteita 50-luvulta. Funktionalismin ihanteiden mukaisesti koristelu on karsittu minimiin, tekstityyppi on groteskia ja muotokieli teollisen käytännöllistä.

timothy andres
aaron berkowitz
istvan b'racz
trevor gureckis
douglas fisk
yuan-chen li
andrew norman
adam roberts
ryan vigil

saturday december 6th
at 8 pm
\$10 admission

firehouse 12
45 crown street
new haven ct 06510
(203) 785-0488

com- poser/ pia- nists

Timothy Andresin suunnittelema
juliste vuodelta 2008. Juliste on
tehty tietoisesti Müller-Brockmannin
henkeen. (www.andres.com)

06 Typografia

Typografian rooli julkaisussa voi alaan perehtymättömälle tuntua vähäpätöiseltä ja samankaltaisia kirjaintyyppejä voi olla vaikea erottaa toisistaan, graafikolle typografia on ensisijaisen tärkeä ja välttämätön osa suunnitteluprosessia. Typografia antaa visuaaliselle julkaisulle tai identiteetille kasvot.

Modernin typografian perusteet luotiin 1920–1930-luvuilla. Jan Tschichold muotoili objektiivisen typografian linjaukset kirjassaan *Die neue Typografie* jo vuonna 1928.

Typografian suunnittelun ensimmäisenä tavoitteena on tehdä tekstistä mahdollisimman luettavaa. Tyyleillä ja kirjaintyypeillä voidaan tukea tekstin sanomaa. Typografisilla valinnoilla voidaan tuottaa haluttuja merkityksiä sekä viestiä arvoista ja asenteesta. Myös koko graafinen ilme voidaan toteuttaa typografian keinoin. Huonosti suunniteltu typografia voi latistaa parhaimmankin ilmeen ja pahimassa tapauksessa tehdä viestin sanomasta ristiriitaisen. (Brusila 2001, 83–84).

Hahmotamme tekstistä niin sanottuja sanakuvia, emme yksittäisiä kirjaimia. Luokiessamme katse siirtyy riviltä toiselle siten, että rivin lopussa katse palaa viistosti vasemmalle seuraavan rivin alkuun – jos rivit ovat liian pitkiä, katse lähtee helposti harhailemaan. (Loiri, Juholin 1998, 33.)

Suomen kieli asettaa erityisiä haasteita typografialle. Monet kirjaintyyppit on suunniteltu kielillä, joissa esiintyy paljon y- q- x-kirjaimia ja erityistä huolellisuutta on käytetty näiden kirjainten muotoiluun. Suomenkielessä puolestaan esiintyy paljon haastavia kaksoiskonsonantteja ja -vokaaleja, mitä ei ole aina huomioitu kirjainleikkauksia suunnitellessa. Suomenkielen sanat ovat myös pitkiä, mikä tulee ottaa huomioon rivipituuksissa. Ihanteellinen merkkimäärä rivillä on 55–60 merkkiä, suositeltavana ylärajana pidetään 90 merkkiä (Itkonen 2004, 70). Sopivaan merkkimäärään ja riviväliin vaikuttavat myös tekstityypin pistekoko ja kirjainten x- korkeus sekä ylä- ja alapidennykset. Pidemmällä riveillä on syytä kasvattaa sekä pistekokoa että riviväliä kirjaintyyppistä riippuen. Hienosäätöä voidaan tehdä kirjain- ja sanaväliä säätämällä tekstikohtaisesti.

Kirjainvalinnan ensimmäinen tavoite on siis viestin välittäminen kohderyhmälle, toisin sanoen tekstin tulee olla mahdollisimman luettavaa, erityisesti tähän asi-

aan on kiinnitettävä huomiota pitkissä leipäteksteissä ja kirjamuotoilussa. Typografian suunnitteluun tulee kiinnittää huomiota myös lyhyemmissä teksteissä. Hyvä typografia on helposti luettavaa ja lisäksi esteettisesti miellyttävää. Hyvä typografia kertoo välttämättään asiasta myös tunnetasolla ja saa lukijassaan aikaan tunnepohjaisia reaktioita [Brusila 2002, 32]. Tyylillisistä seikoista olennaisinta on, että typografia tukee toivotulla tavalla tekstin sanomaa. Konnotatiivisella tasolla kirjaintyyppin luonne voi kytkeytyä esimerkiksi erilaisiin aatesuuntauksiin tai yhteiskunnallisiin pyrkimyksiin [Brusila 2001, 85]. Historiantuntemuksen avulla suunnittelija voi taidokkaasti valita kirjaintyyppin tietyltä vuosisadalta, vuosikymmeneltä tai esim. kielialueelta tukemaan julkaisun asiasisältöä. Hyvä typografia perustuu kuitenkin pitkälti vakiintuneisiin käytäntöihin ja hyväksi havaittuihin sääntöihin – ”asioihin, jotka voidaan tehdä hyvin tai huonosti, oikein tai väärin” [Itkonen 2004, taka].

Klami-kilpailun typografiaa suunnitellessa on otettava huomioon pitkät tekstimassat sääntöesitteessä ja finalistien esittelymateriaaleissa. Joiltain osin koen, että paikoin raskasta tekstimassaa olisi mahdollista tiivistää ja esitin huomion myös asiakkaalle. Kilpailun vanhassa ilmeessä on otsikkotasolla käytössä Felix Titling niminen versaali antiikva, joissain sovelluksissa tehosteena on käytetty herkkää Jane Austen kaunokirjoitusfonttia.

ANTIIKVA VAI GROTESKI?

Leena Brusila tarkastelee typografisten tyylien kehitystä 20- ja 30-lukujen klassisen ja modernin tyylin kautta. Klassinen antiikva-tyyli elää yhä tänäkin päivänä lähes samankaltaisena kuin syntyessään 1470-luvulla. Modernismi toi antiikvan tilalle groteskit kirjaimet ja epäsymmetrisen asettelun. [Brusila 2002, 98.] Perinteisesti antiikvaa pidetään helppolukuisempana kuin groteskia kirjaintyyppiä, nykyisen käsityksen mukaan tämä saattaa kuitenkin liittyä tottumukseen, onhan lähes kaikki kirjallisuus ja sanomalehdet painettu antiikvalla.

”Typografisesta mestarityöstä taiteilijan kädenjälki on poistettu.”

Jan Tschichold, 1991

Kauneintakin antiikvaa vaivaa helposti lievä konservatiivisuus, joten nykyaikaista ilmettä haettaessa on perusteltua käyttää groteskia kirjaintyyppiä myös leipätekstissä. Itselleni groteskin käyttö esitteissä tuntuu luontevimmalta.

Brusila nostaa 1900-luvun suurimmiksi oivalluksiksi Gill ja Futura kirjaintyyppit. Nämä Bauhausin modernismin nimissä syntyneet, tänäkin päivänä kovassa käytössä olevaa groteskia edustivat jotain täysin uutta 1920-luvun lopulla. (Brusila 2002, 108.)

Sävellyskilpailun ilmeessä olisi ollut perusteluita sekä antiikvan että groteskin kirjaintyyppin käyttämiselle. Olisi hyvinkin perusteltua yhdistää klassiseen musiikkiin klassisen hienostunut ja arvokas antiikva. Toisaalta kilpailulla haetaan nimen omaan nykymusiikkia, joten on myös yhtä lailla perusteltua käyttää nykyaikaista groteskia kirjaintyyppiä. Kirjainvalinnalla luodaan haluttuja mielikuvia.

Eric Olsonin (Process Type Foundry) vuonna 2004 suunnittelema Klavika, tiukan geometrinen kulmikas kirjaintyyppi puhutteli minua suunnitteluprosessin alkuvaiheessa ja teinkin ensimmäiset julisteversiot käyttäen Klavikaa. Pohdin, että Klavika saattaisi olla hieman liian kulmikas ja hieman kulunutkin vaihtoehto, onhan sitä käytetty moneen otteeseen täysin erilaisessa, voisi sanoa jopa maskuliinisessa kontekstissa, mm. ABC Sports/ESPN:n ja General Motorsin ilmeessä (www.fontshop.com). Tunnetuin Klavikan esiintymä lienee kuitenkin sosiaalisen verkko-yhteisö Facebookin logo (www.fontshop.com).

Halusin tutkia muitakin mahdollisuuksia ja päädyin vähemmän tunnettuun ja pehmeämpään Chris Dickinsonin Moretypelle vuonna 2008 suunnittelemaan Alwyn-kirjaintyyppiin. En ollut vielä täysin vakuuttunut Alwynin gemena-kirjaimista, joten kävin läpi joitain courier/typewriter tyyliä kirjaintyypppejä sekä antiikvoja pitkiä leipätekstejä ajatellen. Kahden luonteeltaan erilaisen kirjaintyyppin yhdistelmä voisi tuoda ilmeeseen tarvittavaa kontrastia ja särmää. Onhan sanontakin, että antiikva ja groteski pitävät toisistaan.

Helpoin ratkaisu olisi varmasti ollut valita pelkistetty, puhdas groteski sveitsiläisen koulukunnan perinteitä kunnioittaen. H.Bertholdin (AG type foundry) vuonna 1896 suunnittelema Akzidenz Grotesk antoi pitkälti tyyli-suunnalle kasvot. Valitsin kuitenkin nykyaikaisen kirjaintyyppin, jottei työ olisi pelkkä sveitsiläisen tyyli-suunnan toisinto. Sveitsiläisen suuntauksen myös suosimaan Helvetikaan tai Univerisiin verrattuna Alwynin nykyaikaisen pehmeä-linjainen, selkeä mutta yksilöllinen leikkaus tuo ilmeen tähän päivään. Alwynin muotokielessä erityisen kiehtovia

*”Typography has one plain duty before
it and that is to convey information
in writing.”*

Emil Ruder

ovat K, A ja M -kirjainten persoonalliset muodot, joista kaikki esiintyvät Klami sekä composition sanoissa. Kirjaintyyppin versaaliaakoset ovat erityisen harmonisia.

Alwyn-kirjainperheen kauniiden leikkausten innostamana typografiasta tulikin keskeinen osa kilpailun tunnusta. Sanapari composition competition tuntui alkuun typografisesti haastavalta, kunnes sanoja pyöriteltyni sain idean jaksottaa sanat hieman epäkonventionaalisesti ja nostaa sanojen yhteneväisyydet vahvuudeksi ja ilmeen keskiöön. Pisteestä i:n päälle sanaparin keskelle muodostuu pystysuunnassa mielenkiintoinen M-I- ja M-kirjainten muodostelma. Muodostelmaa hallitsevan M-kirjaimen alakaaressa on vieläpä jotain triangelimaisista – heleä-ääninen triangeli on sinfoniaorkesterin pienimpiä soittimia. Joskus suunnittelijalla on onnea matkassa.

Suunnitteluprosessin loppuvaiheessa otin käyttöön myös yhden antiikva-kirjaintyyppin. Warnock, erityisesti kursivina käytettynä pehmentää ilmettä ja luo kontrastia ankan suorille pystylinjoille ja puhuttelee konservatiivisempaa lukijaa.

Matkan varrella aloin jo tykätystä Helveticaan mutta päätin kuitenkin pysyä alkuperäisissä tavoitteissani erottua sveitsiläisistä esikuvistani käyttämällä nyky-aikaista kirjaintyyppiä. Toisaalta voidaan argumentoida, mikä on nykyaikaista? Typografia heijastelee aikansa trendejä ja runsas tarjonta synnyttää tarvetta hankkia ja kokeilla uusia kirjaintyyppejä [Brusila 2002, 108] mutta vanhat hyvin muotoillut kirjainperheet pitävät pintansa vuosikymmenestä ja vuosisadasta toiseen. Vanhojen ”työjuhtien” leikkauksia myös muotoillaan aika ajoin uudelleen nykypäivän esteettisten käsitysten mukaisesti ja niiden leikkauksia tutkitaan kriittisesti uusien tekniikoiden edessä. Vanhojen klassikoiden käyttö edellyttää suunnittelijalta osaamista, jotta kokonaisuus on nykyaikaisen oloinen.

Klavika Light

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
1234567890#€%&@?!* 1234567890
UUNO KLAMI COMPOSITION COMPETITION
Uuno Klami Composition competition

Klavika Light 8/12 pt

Uuno Klami -sävellyskilpailun tarkoituksena on tuoda esille ja edistää eurooppalaista nykysäveltaidetta ja säveltäjien työtä oman aikansa kosmopoliitin säveltäjän Uuno Klamin nimen alla. Samalla voidaan rikastuttaa ja monipuolistaa sinfonietta-kokoonpanolle sävellettyä ohjelmistoa. Kilpailu on pidetty kaksi kertaa aiemmin vuosina 2003-2004 ja 2008-2009 ja se on avoin kaikille EU-maiden, Pohjoismaiden, Venäjän, Valko-Venäjän, Ukrainan, Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaisille.

Alwyn New Light

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
1234567890#€%&@?!* 1234567890
UUNO KLAMI COMPOSITION COMPETITION
Uuno Klami Composition competition

Alwyn New Light 8/12 pt

Uuno Klami -sävellyskilpailun tarkoituksena on tuoda esille ja edistää eurooppalaista nykysäveltaidetta ja säveltäjien työtä oman aikansa kosmopoliitin säveltäjän Uuno Klamin nimen alla. Samalla voidaan rikastuttaa ja monipuolistaa sinfonietta-kokoonpanolle sävellettyä ohjelmistoa. Kilpailu on pidetty kaksi kertaa aiemmin vuosina 2003-2004 ja 2008-2009 ja se on avoin kaikille EU-maiden, Pohjoismaiden, Venäjän, Valko-Venäjän, Ukrainan, Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaisille.

Warnock Pro

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

VWXYZÄÖ

1234567890#€%&@?!* 1234567890

UUNO KLAMI COMPOSITION

Uuno Klami Composition competition

Warnock Pro 8/12 pt

Uuno Klami -sävellyskilpailun tarkoituksena on tuoda esille ja edistää eurooppalaista nykysäveltaidetta ja säveltäjien työtä oman aikansa kosmopoliitin säveltäjän Uuno Klamin nimen alla. Samalla voidaan rikastuttaa ja monipuolistaa sinfonietta-kokoonpanolle sävellettyä ohjelmistoa. Kilpailu on pidetty kaksi kertaa aiemmin vuosina 2003-2004 ja 2008-2009 ja se on avoin kaikille EU-maiden, Pohjoismaiden, Venäjän, Valko-Venäjän, Ukrainan, Sveitsin ja Liechtensteinin kansalaisille.

Warnock Pro Light Italic

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

VWXYZÄÖ

1234567890#€%&@?!* 1234567890

UUNO KLAMI COMPOSITION

Uuno Klami Composition competition

07 Värit

Kilpailun tavoitteissa on mainittu suomalaisen kulttuuriosaamisen levittäminen. Voiko skandinaavisuutta, suomalaisuutta esittää muilla kuin sinivalkoisilla väreillä? Minkä väristä on klassinen musiikki? Mikä ohjaa värivalintojamme? Ohjaako suunnittelijan värivalintoja välttämättä kansallisuus ja kansalliset konventiot? Suomessa sinivalkoista ja ruotsissa sini-keltaista. Voisi olla hieman perusteeton- ta ottaa käyttöön vaikkapa rastakulttuurista tuttu kelta-, musta-, punaisen- ja vihreän yhdistelmä. Ellei epäkonventionaaliselle värien käytölle ole sitten hyviä perusteluja – tällainen voisi olla esimerkiksi Afrikkalainen teema kilpailussa.

Johannes Itten korostaa väriopin ja teorioiden tuntemuksen merkitystä taiteilijan työssä, mutta tunnustaa intuition ja innostuksen osuuden luovassa prosessissa.

Musiikissa sommitteluteoriat ovat pitkään olleet itsestään selviä ammatillisen opin osia. Muusikko tuntee kontrapunktin lait, mutta saattaa silti olla tylsä säveltäjä jos häneltä puuttuu vaisto ja innoitus, intuitio ja inspiraatio. Samoin taiteilija voi tuntea muoto- ja väri-sommittelun säännöt, mutta hänen tuotantonsa jää steriiliksi jos häneltä puuttuu innoitus. (Itten 2004, 8.)

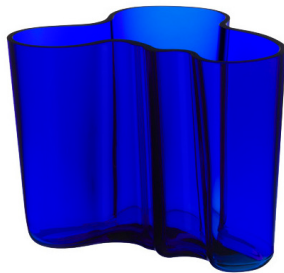
Pystymme vapautumaan yksilöllisistä rajoituksistamme vain tietämällä ja tuntemalla väriopin yleiset peruslait. (Itten 2004, 8.)

Ittenin mukaan meillä jokaisella on personaalinen värisointi, mikä ohjaa tiettyyn rajaan asti värivalintojamme. Myös ammatikseen värien kanssa työskentelevät henkilöt ovat taipuvaisia arvioimaan asioita subjektiiviseen makuun perustuen. (Itten, 2004, 23–27.) Vastoin omia mieltymyksiään on usein vaikea työskennellä ja mielestäni graafisessa suunnittelussakin pätee tiettyyn rajaan sanonta ”maku-asioista ei voi kiistellä”. Jos asiakas kokee suurta inhoa oranssia kohtaan, väriä on luultavasti hyvin vaikea ellei mahdoton hänelle myydä. Myös suunnittelijalle voi teettää suuria vaikeuksia työskennellä itselle ei-mieluisten värien kanssa ja tämä voi johtaa epäonnistuneeseen lopputulokseen. Toisaalta en itse suunnittelijana koe suurta antipatiata yhtäkään väriä kohtaan oikeassa kontekstissä käytettynä.

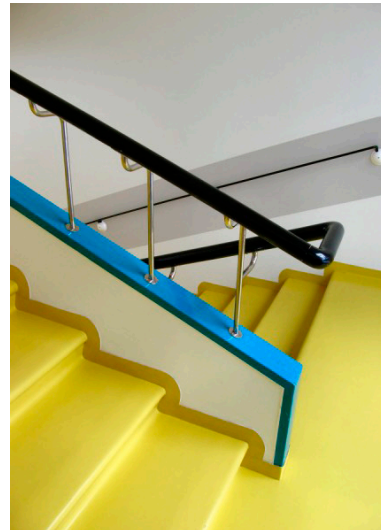
Päädyin melko varhain suunnitteluprosessissa koboltinsinisen, mustan ja valkoisen yhdistelmään luottaen intuitiooni ja mielikuviini mm. Alvar Aaltoon ja suomalaiseseen muotoiluun liittyen. Tämä kunnioittaa myös asiakkaan toivetta vanhan säilyttämisestä – sininen oli vanhassakin ilmeessä hallitseva väri. Lisäsin kuitenkin graafiseen ilmeeseen huomattavasti enemmän väripintaa rinnastamalla sinisen mustaan, ja siten syvyyttä ja kontrastia. Mustan ja sinisen rinnakkain asetelusta syntyy hienostunut matalakontrastinen vaikutelma. Valkoinen teksti tuo kokonaisuuteen tarvittavaa kontrastia ja raikkautta, musta viestii arvokkuudesta.

Ittenin havaintojen mukaan sininen vaikuttaa valkoista taustaa vasten syvältä ja tummalta, kun taas mustaa vasten sininen on loistavampi ja voimakkaampi. [Itten 2004, 17.] Halusin sinisestä mahdollisimman puhtaan ja hohtavan, joten suosittelen ensisijaisesti painamaan sen Pantone spottivärinä kirkkauden maksimoimiseksi. Tutkin myös mahdollisuuksia painaa kaikki sovellukset kahdella värillä, tämä voi olla hankalaa koska esitteissä ja julisteissa on mukana useita yhteistyökumppaneiden logoja sekä valokuvia. Tyylikäs ratkaisu olisi yhdenmukaistaa kaikki tukijalogot harmoniseksi osaksi kilpailun visuaalista ilmettä, esim. sijoittamalla ne valkoisella mustaa vasten. Tämä voi olla haastavaa, jos kaikki logot eivät ole vektorimuotoisia ja käännettävissä valkoiseksi viivaksi. Myös valokuvat voisi esittää duotonena tai harmaasävykuvina.

Hehkuvaa koboltin sinistä on käytetty paljon mm. suomalaisessa lasimuotoilussa.

Alvar Aallon 1929–1933 suunnitteleman Paimion sairaalan funktionalistinen portaikko edustaa 20-luvun modernismin rohkeita värivalintoja. Parantolan väriyysuunnitelman laati taiteilija Eino Kauria [Museovirasto, www.rky.fi].

KUVA: MIRA VLÄ-HIMANKA/CARTINA FINLAND

Värikokeiluja Paimion sairaalan
portaikon väreistä inspiroituneena.
Kuvissa välivaiheen julistekokeilu, jonka
hylkäsin myöhemmin.

En anna mielelläni syvempiä merkityksiä väreille, asiakkailta kuulee toisinaan lehtien sivuilta napattuja asiantuntevia ympäripyöreitä totuuksia värien psykologisista merkityksistä. Yleisesti tiedetään myös, että valkoinen teksti ei ole luettavaa mustalla tai värillisellä pohjalla, mikä on toki tarpeellista ottaa huomioon. Luetta- vuutta voidaan kuitenkin parantaa valitsemalla vahvemman leikkauksen ja tarvittaessa suuremman pistekoon käytettävästä kirjaintyypestä.

SYNESTESIA ELI VÄRIKUULEMINEN

Kuuluisien säveltäjien ja taiteilijoiden joukosta löytyy useita synestikkoja, jotka yhdistävät tietyn värisävyn ja sävelkorkeuden – ilmiötä kutsutaan nimellä color-hearing-synestesia eli värikuuleminen. Mm. Jean Sibelius oli synestikko. Aistien sekoittuminen on ilmiö, joka on tunnettu lääketieteessä useita satoja vuosia. Bauhaus ajan kuvataiteilijat olivat erityisen kiinnostuneita ilmiöstä tutkiessaan viivan ja värin symbolisia ja psykologisia ominaisuuksia ja tavoitellessaan syvempää sisäistä taiteen kokemusta sekä pyrkiessään kohti abstraktia ilmaisua. Siniseksi ratsastajaksi (Der blaue Reiter) itseään kutsunut ryhmä saksalaisia expressionisteja tutki ilmiötä ennen ensimmäistä maailmansotaa. Franz Marcin, Wassily Kandins- kyn ja August Macken johtama ryhmä muodostui kuvataiteilijoista, säveltäjistä, tanssijoista ja teatteritaiteen ammattilaisista. Kandinsky muodosti teoriansa synestesiasta ryhmän kokeiden perusteella. (Kirsi Schali, Yle arkisto ja Wikipedia.) “He described synesthesia as a phenomenon of transposition of experience from one sense modality to another, like tone sympathy of musical tones” (van Cam- pen, 1999).

Der blaue Reiter Almanach julkaisun kansi vuodelta 1912. (Wikipedia)

08 Tunnus

Liikemerkki on yritystunnuksen kuvallinen osuus, logo taas yrityksen nimen kirjoitusasu. Tunnuksena voidaan käyttää pelkästään logoa, tai logon ja liikemerkin yhdistelmää. (Pohjola 2003, 128.) Usein arkikielessä puhutaan harhaanjohtavasti kaikista kuvasymboleista logona.

Suunnitteluprosessi on usein luontevinta aloittaa logosta, erityisesti yritysidentiteettiä suunniteltaessa. Hyvin muotoiltu tunnus antaa raamit koko ilmeelle ja tunnuksen pohjalta on helppo varioida toimiva ja yhtenäinen lomakkeisto, käyntikortti, sekä muut tarvittavat taittopohjat ja sovellukset.

Hyvä yritystunnus on merkkimäinen, eikä sisällä turhia koristeluja. Bauhaus-koulun ihanteet näkyivät myös suomalaisessa tunnusmuotoilussa. Pohjoismaihin tiukasti juurtuneella funktionalismilla on ollut vahva vaikutus myös suomalaiseen muotoiluun (Haataja 2003, 14). Tunnusta muotoillessa on otettava huomioon käytännön rajoitukset. Tunnuksen tulee toimia myös pienessä koossa ja se ei saa olla liian monimutkainen. Hyvä tunnus toimii myös negana eli valkoisena mustalla pohjalla tai toisinpäin. Tunnuksen tulee pysyä kaikissa käyttöyhteyksissä tarkalleen alkuperäisen piirroksen mukaisena, siksi merkin muodosta ja sovelluksista laaditaan yksityiskohtaiset ohjeet (Pellinen 1992, 10).

Ensi alkuun voi tuntua kohtuullisen helpolta lähteä ideoimaan musiikkiin liittyvää tunnusta. Tyypillisimmillään näissä esiintyy meille kaikille tuttuja ikonisia symboleja, kuten nuottiaivain, nuottiviivasto, soittimet, nuotit – vaihtoehtojen kirjo on valtava. Halusin kuitenkin opinnäytetyössä tutkia, onko näiden kansantajuisesti tunnistettavien elementtien käyttö sävellyskilpailun tunnuksessa ja visuaalisessa ilmeessä välttämätöntä vai voisiko ne jopa välttää kokonaan?

Klami-kilpailun kohdalla en ollut varma tarvitaanko erillistä tunnusta, joten testailin kehittämiäni graafisia elementtejä logonomaaisesti suunnitteluprosessin eri vaiheissa. Kilpailun vanha tunnus oli osittain viestinnällisesti harhaanjohtava, pianonkoskettimet ja flyygelimäiset kaarevat muodot vievät tulkintaa helposti kohti pianokilpailua. Vanhaa tunnusta ei myöskään käytetty johdonmukaisesti, esimerkiksi finaalikonsertin käsiohjelmassa se loistaa poissaolollaan.

Uusi typografinen tunnus, sommitelma sanoista COMPO-SITION-COMPE-TITION syntyi osittain vahingossa julistetta työstäessäni. Vielä oli kuitenkin ratkaistavana Uuno Klamin nimen lisääminen tunnukseen. Vanhassa tunnuksessa on kaiken kaikkiaan huikeat 8 yksittäistä sanaa/elementtiä – Second Uuno Klami International Composition Competition 2008–2009, lisäksi sama vielä suomeksi.

Tein tietoisesti päätöksen jättää vaihtuvat vuosikohtaiset elementit pois ja sijoittaa ne julkaisukohtaisesti luontevimpaan paikkaan tai tunnuksen yhteyteen yläpuolelle. Viimeistelin kirjainten välistyksen vielä käsin. Ilmeen tunnistettavuus rakentuu tunnuksen, värien, graafisten muotojen ja typografian yhteisvaikutelmasta. Tunnusta voi käyttää ilman Uuno Klami yläosaa, tässä tapauksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että säveltäjä Klamin nimi mainitaan selvästi julkaisussa esim. otsikkotasolla. Tunnus toimii visuaalisesti paremmin sellaisenaan, enkä löytänyt Klamin nimen yhdistämiseen vielä täydellistä ratkaisua. Tunnuksen käyttötapaa voisi mahdollisesti varioida? Tämä jää jatkokehittelyyn.

UUNO KLAMI
COMPO SITION
COMPE TITION

COMPOUUNO
SITIONKLAMI
COMPE
TITION

UUNO COMPO
KLAMI SITION
COMPE
TITION

COMPO SITION
COMPE TITION
UUNO KLAMI

COMPO SITION
COMPE TITION
UUNO KLAMI

COMPO-SITION-COMPE-TITION
tunnukseen olisi viestinnällisesti ajatellen
hyvä lisätä sanat Uuno Klami, tämä on
kompromissi sommittelun suhteen,
tunnus toimii parhaiten itsenäisesti.

COMPO SITION
COMPE TITION
UUNO KLAMI

Kehittelin pitkään alkuperäisestä ruutukuviosta muotoutunutta lippumaista kaarisommitelmaa, jonka hylkäsin vasta suunnitteluprosessin loppuvaiheilla. Lopullinen pystyraidallinen teema syntyi kuitenkin jo aiemmin lippukuvion kehittelyn välillä ja palasin siihen myöhemmin.

LE ÉTABLISSEMENT
104 ARTISTIQUE
CENT DE LA
QUATRE VILLE DE PARIS

LE ÉTABLISSEMENT
104 ARTISTIQUE
CENT DE LA
QUATRE VILLE DE PARIS

LE ÉTABLISSEMENT
104 ARTISTIQUE
CENT DE LA
QUATRE VILLE DE PARIS

LE ÉTABLISSEMENT
104 ARTISTIQUE
CENT DE LA
QUATRE VILLE DE PARIS

Hollantilaisen Experimental Jetsetin suunnittelemassa typografiaan perustuvassa 104 (Le Cent Quatre) kulttuuri-instituutin logossa yhdistyy viiva, ympyrä ja kolmio, joista muodostuu tyylitelty numero 104. Logoon lisättiin myöhemmin asiakkaan toiveesta sanat "Établissement Artistique de la Ville de Paris". Alunperin varsin postmodernisti suuntautunut asiakas ei halunnut logoa laisinkaan vaan he pitivät logoa ylipäättään liian staattisena ja pysyvänä elementinä. Lopulta typografisesta tunnuksesta tuli olennainen osa kulttuurikeskuksen identiteettiä.
(www.jetset.nl)

09 Juliste

Aloitin suunnitteluprosessin julisteesta ja käytin julisteen graafisten elementtien kehittelyyn suhteellisesti enemmän aikaa kuin muihin sovelluksiin, koska julisteen visuaalisuuden pohjalta suunnittelisin muut materiaalit helposti.

Marja Seliger pohtii Lahden kansainvälisen julistebiennaalin näyttelykatalogin esipuheessaan osuvasti julisteen olemusta peilaamalla sitä julkiseen tiedotteeseen. Juliste on enemmän kuin julkiselle paikalle kiinnitetty tiedote tai mainos, se vetää puoleensa ja puhuttelee kohderyhmänsä lisäksi laajempaa yleisöä. Julisteessa painottuikin asiasisällön lisäksi visuaalinen muotoilu, joka nostaa informaation uudelle tasolle. [Seliger 2009, 6.] Hyvän julisteen haluaa kehystää ja ripustaa seinälle. Julisteessa on sanoman kannalta tarvittava informaatio muttei mitään ylimääräistä. Julisteen muotoilu puhuttelee katsojaa myös sellaisenaan. ”Juliste on valmis, kun et enää löydä yhtään elementtiä, jonka voisit poistaa” [Manninen, 2008 19, alkuperäinen sitaatti R.Fleege].

Liian täyteen ladottu juliste ei ole nopeasti silmäiltävissä, eikä ehkä täytä esteettisessä mielessä julisteen kriteerejä mutta on joissain tapauksissa tarpeellinen. Tällöin voidaan mielestäni puhua julkisista tiedotteista julistekokoon tulostettuna. Nykyaikana on yleistä johdattaa lukija hakemaan lisätietoa aiheesta internetistä, jolloin [www-osoite](#) sijoitetaan näyttävästi ja muuta tekstisisältöä voidaan karsia.

GRAAFINEN KUVIO

Lähdin kehittämään abstraktia tai geometrista kuviota, joka ilmentäisi musiikin rytmiä ja sävyjä ja olisi monikäyttöinen myös esitteissä esim. kuvakehyksenä. Halusin luoda kansainväliselle Uuno Klami sävellyskilpailulle sveitsiläishenkisen selkeän ilmeen, tarttumatta kuitenkaan tyyliuuntauksen periaatteisiin yksityiskohtaisesti.

Metodini oli melko sattumanvarainen, olihan tavoitteena abstrakti kuvio. Lähdin työstämään neliötä, ruudukkoa ja viivoja Illustratiorissa vapaasti – musiikin termejä lainatakseni – säveltäen. Ensimmäinen jokseenkin tyydyttävä kehitemä oli ruudullista lippua tai ikkunaa muistuttava kuvio, jota aloin sommittelemaan julisteen muotoon. Työstin varsin pitkään versiota, jossa kuvio toistuu kahteen kertaan luoden ikään kuin varjon. Sommitelma oli mielestäni raikas ja mielikuvia

herättävä. Näin siinä valon ja varjon leikkiä, musiikin rytmiä ja korkealle kohoavia sävelmiä, crescendoa ja diminuendoa. Kuvio oli mielestäni sopivassa suhteessa klassinen ja tuttu mutta alkoi pitkän päälle tuntua kömpelöltä ja yksinkertaiselta. Päätin kehittää kokeeksi jotain täysin erilaista ja parin tuotteliaan päivän tuloksena syntyikin useita toisistaan poikkeavia luonnoksia, joita esitin sekä asiakkaalle että työn ohjaajille.

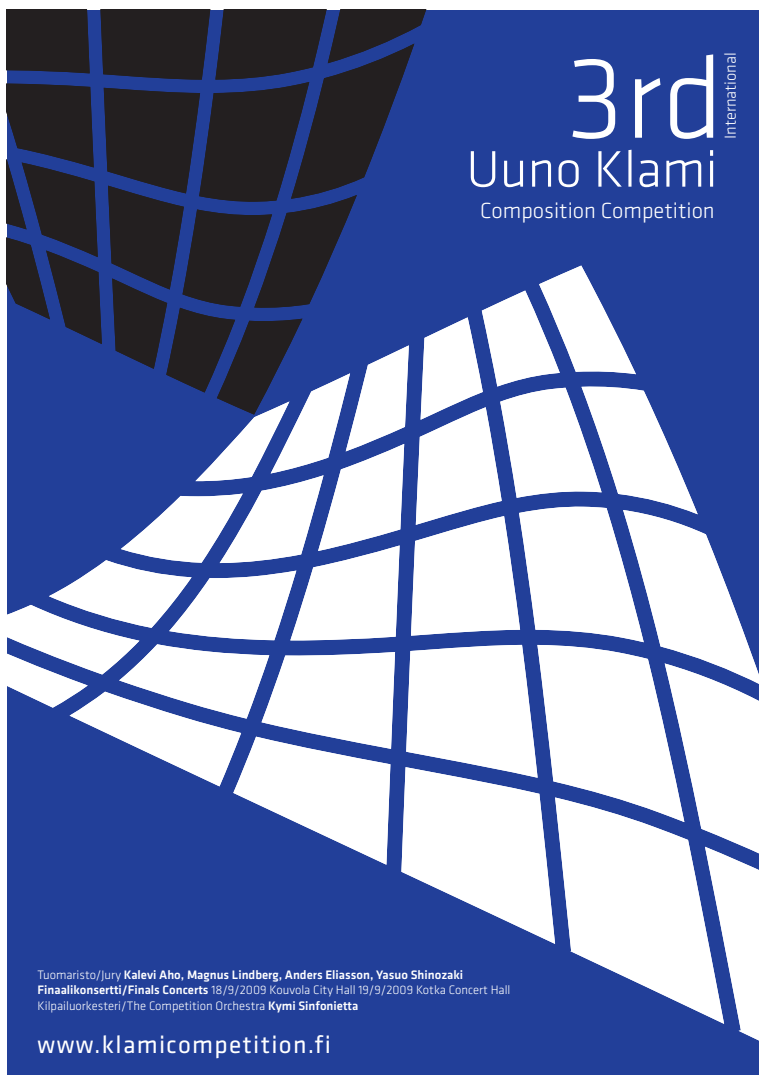
Opinnäytetyön ohjaajien suosituksesta palasin hiomaan aiempaa ruutukuviota ja ohensin viivoja sekä poistin vertikaaliviivat, jolloin jäljelle jäi nuottiviivasto muistuttavat aaltoilevat kaaret. En ollut vakuuttunut uudesta suunnasta ja jatkoin edelleen kuvion hakemista. Hahmottelin jos jonkinmoista viivaa ja kaarta, joista mikään ei toisaalta nostanut työtä uudelle tasolle ja toisaalta jokainen niistä olisi voinut toimia identiteetin pohjana tyydyttävällä tavalla. Varsinainen läpimurto odotutti vielä itseään.

Lopulta noin pari viikkoa ennen työn palautusta minulle valkeni kristallinkirkkaana, että tulisin käyttämään kilpailun graafisena elementtinä aiemmin luomaani vertikaalia viivasommitelmaa. Olisin halunnut työstää sommitelmaa aikataulun sallissa vielä pidemmälle ja hakea optimaalista rytmiä eri sovelluksiin mutta jouduin taipumaan aikataulun edessä ja työstämään sovellukset valmiiksi. Valitsemani kuvio ei toimi kuvakehyksenä kuten aiemmin kehittäessäni ruutukuvio, mutta tämä on kompromissi jonka päätin tehdä. Graafinen suunnittelu on pitkälti ongelmanratkaisua.

Modernin graafisen ilmeen tasapainoittamiseksi valitsin hillitymmän väripaletin, jotta kokonaisuudesta ei tulisi liian kokeellinen kohderyhmää ja alan konventiota silmällä pitäen. Kokeilin toki useampia väriyhdistelmiä, joista sini-musta nousi edelleen edukseen.

Halusin julisteesta muodoltaan hieman kapeamman, joka mielestäni tukee mielikuvaa klassisesta musiikista ja korkeakulttuurista. Ylöspäin kohoavassa muodossa on tavoitteilemaani hienostuneisuutta ja ylevyyttä.

Esittelin asiakkaalle useita luonnosvaiheen vedoksia, tämä siksi että näin pystyin havainnollistamaan lopullisen ilmeen taustalla olevaa perusteellista suunnitteluprosessia. Asiakas piti kovasti eri vaihtoehtoista ja ehdotti, josko eri versioita voisi käyttää markkinoinnin eri vaiheissa – esimerkiksi julisteita ja suurtauluja kilpailua varten toteutetaan useita kilpailun edetessä.

Ensimmäisiä sommitelmia julisteesta, kirjaintyyppinä vielä Klavika.

www.klamicompetition.fi

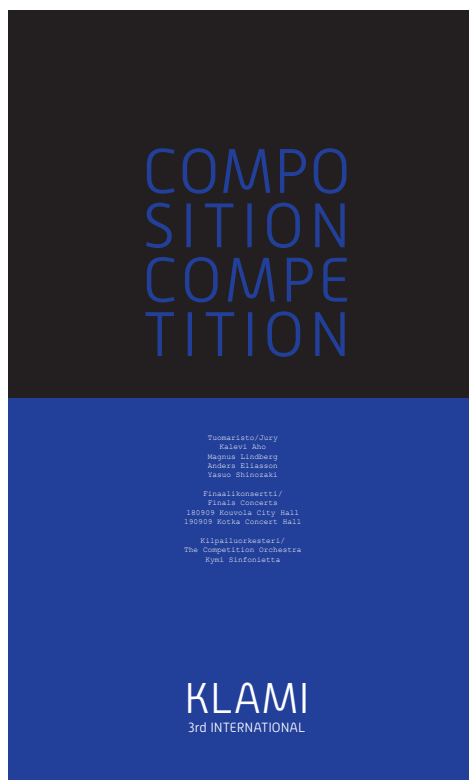
Tuomariisto/Jury
Kalevi Aho
Magnus Lindberg
Anders Eliasson
Vasuo Shinozaki

Finaalikonsertti/
Finals Concerts
180909 Kouvola City Hall
190909 Kotka Concert Hall

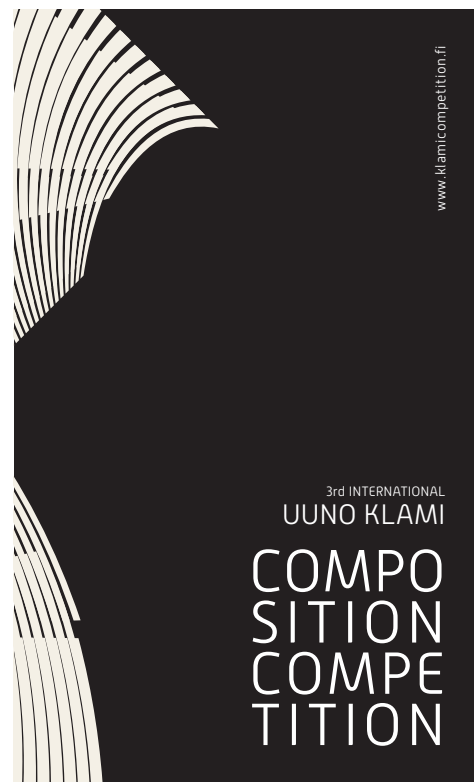
Kilpailuorkesteri/
The Competition Orchestra
Kymi Sinfonietta

3rd INTERNATIONAL
UUNO KLAMI

COMPOSITION
COMPETITION

TYÖVAIHEITA. Palasin ruutukuvion kehiteltyäni hieman taaksepäin ja kokeilin muita vaihtoehtoja, jotka kuitenkin hylkäsin turhan moderneina ja kokeellisina ja palasin työstämään ruutukuviota. Halusin oppimismielessä käydä pelkistämisen ääripäässä ennen lopullisen ratkaisun tekoa. Yllä vasemmalla pelkistämisen ääripää – juliste täysin ilman koristelua.

ÄÄNIRAUTA. Innostuin välillä kehittelemään COMPO-SITION-COMPE-TITION tunnuksen i-kirjaimelle musiikillista ikonista vastinetta, jonka tuloksena syntynyt äänirautaa sommittelin julisteeseenkin. Tämä ei kuitenkaan tukenut alkuperäistä ajatustani musiikillisten elementtien pois jättämisestä ja äänirauta viittaa muutenkin enemmän kuorolauluun kuin orkesterimusiikkiin.

UUNO KLAMI COMPO SITION COMPE TITION

TUOMARISTO/JURY
HALEVI AHO
MAGNUS LINDBERG
ANDERS ELIASSON
VASUO SHINOZAKI

FINAALIKONSERTTI
FINALS CONCERTS
18/9/2013
KOUVOLA
19/9/2013 KOTKA

KILPAILU-
ORKESTERI
THE COMPETITION
ORCHESTRA
KYMI SINFONETTA

VASTAVÄRIT. Luonnostelin hetken aikaa kaarimaista tunnusta ja tein vastavärikokeiluja julisteella. Päätin kuitenkin pysyä yksin sinisessä.

KAARET. Ruutulippu pelkistyi matkan varrella neljäksi kaareksi, joissa voi nähdä nuottivii-
vaston sisään jäävät alueet (oikeaoppinen viivasto muodostuu kaarien väliin ja ulkopuolelle
jäävästä tilasta). Sommitelma oli mielestäni harmoninen ja kaikin puolin kelpo, mutta tuntui
loppujen lopuksi liian tavanomaiselta.

Tuomaristo/Jury

Kalevi Aho
Magnus Lindberg
Anders Eliasson
Yasuo Shinozaki

**Finaalikonsertti/
Finals Concerts**

18/9/2013 Kouvola City Hall
19/9/2013 Kotka Concert Hall

**Kilpailuorkesteri/
The Competition Orchestra**
Kymi Sinfonietta

www.klamicompetition.fi

HULMUAVAT KAARET. Jatkoisin itsepäisesti kaarikuvion kehittelyä, kunnes eräänä aamuna päätin hylätä koko teeman. Tässä versiossa mukana uutena tulokkaana kursivianttiikva Warnock (sanoissa Uuno Klami), jolla hain pehmeyttä ja kontrastia ilmeeseen.

10 Esitteet

Aiempien kilpailujen yhteydessä on julkaistu kolme erillistä esitettä. Ensimmäisenä 24 sivuinen pysty A5 mallinen pääsääntöisesti kaksikielinen sääntöesite. Säännöt ovat neljällä kielellä ja pituudeltaan neljä kokonaista sivua. Esitteessä on sääntöjen lisäksi neljä sivua taustatietoa kilpailusta ja Uuno Klamista sekä viisi sivua tuomariston esittelyä. Esitteen keskiarkilla on kilpailulomake neljällä kielellä. Ensivaikutelma tekstimassasta on raskas – esite on hyvin asiapitoinen ja voisi olla houkuttelevampi. Kieliä ei ole myöskään eroteltu siten, että ne erottaisi nopeasti silmäilemällä.

Toinen, pienempi haitarimallinen esite julkaistaan lähempänä finaaleja ja sillä markkinoidaan finaalikonsertteja. Kolmantena julkaistavassa 20 sivuisessa pysty A5 julkaisussa esitellään finalistit ja tuomaristo sekä kilpailuorkesteri Kymi Sinfonietta kahdella kielellä. Tämä esite on visuaalisempi, joskin tekstimassaa on edelleen paljon. Hahmottamista helpottaa valokuvat finalisteista, jotka rytmittävät taittoa.

Ensivaikutelmani oli, että markkinointihenkisyyttä ja ilmavuutta voisi lisätä kaikessa esitemateriaalissa. Tekstiä voisi elävöittää nostoilla ja sitaateilla, leipätekstiä olisi hyvä karsia ja aloittaa uudet asiakokonaisuudet ingressillä tai esim. anfangilla. Väljemmän taiton vaatimuksena on tekstimassan karsiminen tai sivumäärän lisääminen.

Halusin tutkia vaihtoehtoja perinteiselle pysty A5 formaatille, mikä on toki kustannustehokas ja turvallinen vaihtoehto mutta ehkä hieman tavanomainen ratkaisu kansainväliselle kilpailulle. Erilaisilla painoteknisillä ratkaisuilla esitteisiin voisi tuoda lisää persoonallisuutta. Erikoistehosteita on syytä käyttää harkiten mutta oivaltamalla toteutetut lakkaukset, kohokuviointit ja stanssaukset lisäävät julkaisun huomioarvoa ja erottavat sen massasta. Esitteiden luomaan mielikuvaan voidaan vaikuttaa myös merkittävästi paperivalinnoilla.

Mietin myös voisiko sääntöesite olla kokonaisuudessaan täysin erilainen perinteisen nidotun vihkon sijaan? Sain ajatuksen kokeilla kahdeksaan osaan taitettua esite-juliste kombinaatiota, jonka takapuolelle sääntötekstit asettuisivat juurikin sopivasti kahdeksaan ruutuun. Etupuoli olisi visuaalisempi ja pitäisi sisällään lyhennettynä kilpailun perustiedot ja tuomariston sekä kilpailuorkesterin esitte-

lyt. Kilpailulomakkeen voisi hakea vaihtoehtoisesti kilpailun [www-sivuilla](http://www.sivuilla), jossa se olisi nykyaikaisesti ruudulla täytettävässä pdf-muodossa ja sen voisi lähettää sähköisesti.

Lasse Rantasen kuvausta hyvästä muotoilusta lehden teossa voidaan soveltaa hyvin myös pienempiin julkaisuihin. Hyvä muotoilu tekee esitteestä tunnistettavan, opastaa lukijaa ja jäsentää tietoa. Rantasen havaintoja voi muutenkin soveltaa myös esitetaitossa. Kansi on julkaisun tärkein sivu, se on tyylinäyte esitteen sisällöstä ja sen avulla lukija saa maistiaisia sekä sisällöstä että visuaalisesta tyylistä (Rantanen 2007, 85). Rythmi tekee julkaisun rakenteesta elävän. Kontrastit tekevät julkaisusta mielenkiintoisen ja jaksottavat sisältöä. Rantanen (2007, 77) nimeää kuusi kontrastitekijää julkaisussa: koko, muoto, valööri, tila, väri ja ryhti. Esitteessä kontrastia ja sommittelua ja rythmiä voidaan hakea tekstihierarkian, värien, kuvien ja graafisten yksityiskohtien avulla.

JURY

KALEVI AHO

Kalevi Aho (s. 1949) on yksi sukupolvensa johtavista suomalaisista kansalliseri- ja kansainväliseri tunnustetuista säveltäjistä. Ahoon tunnustusten lisäksi on muodostunut laajasta orkesteri- kamarimusiikki- ja vokaaliteoksista. Hänen laajan tuotantonsa lukeutuu 14 sinfoniaan (1969-2007) ja 4 oopperaan. Aho on säveltänyt myös kamarisinfoniaita, konserttoja ja teoksia sooloinstrumenteille. Tämä Väski Aho on orkestrointia ja soveltanut lukuisia teoksia, joiden joukosta merkittävyysään nousee Uuno Kiamin kerskenäritieteksi jääneen baletin Pyörteitä täydentäminen. Aholle on myllymety vuotea kansainvälistä palkintoja. Pro Finlandia -mitälin Aho sai vuonna 1999.

Kalevi Aho (s. 1949) now one of the best-known Finnish composers in the national and international arena, Kalevi Aho made his breakthrough in the early 1970s. He is an extremely prolific composer, his output including 14 symphonies (1969-2007) and four operas, most recently *Insect Life* (premiered in 1996), *The Book of Secrets* (Act 3 of the opera trilogy *The Age of Dreams* premiered in 2000) and *Before We All Have Dreamed* (premiered in 2001). He has also composed chamber symphonies, concertos and works for solo instruments and made numerous orchestrations and arrangements, including the list of works in the 'last category' in his completion of the unfinished ballet *Works by Uuno Kiam*. Aho has been awarded many international prizes and distinctions and in 1999 the national Pro Finlandia medal.

ANDERS ELIASSON

Anders Eliasson (s. 1947) on ruotsalainen säveltäjä, joka opiskeli svee-lystä Tukholman kuninkaallisessa musiikkikorkeakoulussa vuosina 1966-1972. Suomessa tämä tuottelias ruotsalaisäveltäjä on työskennellyt Sibelius-Akatemian vierailijana säveltäjäkonsertoineen vuosina 1993 ja 1994. Eliassonin laaja, yli sata teosta käsittävä tuotanto ulottuu laulu- ja kamarimusiikkiteoksista laajoihin orkesterisävellyksiin, kuten sinfonioihin, soolokonsertteihin ja orkestroihin. Eliassonin ura säveltäjänä on saanut anta-antua huomista ja hänelle on myllymety lukuisia palkintoja, mm. Polygramin neuvoston musiikkipalkinto (1992) ja Ruotsin kuninkaallisen musiikkakatamien ansiomitälin (2006).

In the course of his career Eliasson has earned well-deserved acclaim and numerous prizes, such as the Nordic Council Music Prize (1992) and the Royal Swedish Academy of Music's Medal for the Promotion of the Art of Music (2006). The salient feature of his compositions is their intensity, created by means of sharp nuances and contrasts. His style is also marked by his careful assembly of musical constructions in which complexity combines with easily-accessible moods. Despite their contrasting rhythms and changes of key, his works never lose control of their musical forms.

KALEVI AHO

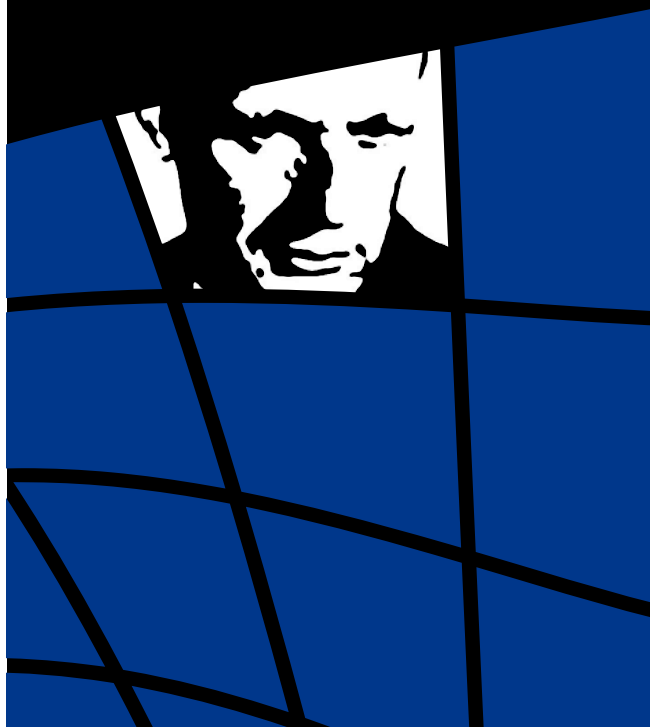

ANDERS ELIASSON

KESKENERÄINEN MALLIAUKEAMA. Ruudut toimivat käytännöllisesti kuvakehyksinä.

COMPOSITION
SITION
COMPE
TITION

UUNO
KLAMI

KANSIKOKEILU.

11 Sovellukset

Kehittelin graafista kuviota viimeiseen asti ja itsevarmuus yksinkertaisen vertikaaliviivoituksen käyttöön löytyi verrattain myöhään. Päätettyäni kuvion, työstin lomakkeiston ja muut sovellukset rutiinilla valmiiksi. Pientä viilattavaa yksityiskohdissa vielä on. Kilpailun liikelahjat on myös hyvä suunnitella samaan henkeen visuaalisen ilmeen kanssa. Sopiva sellainen voisi olla Marimekon Jokapoika-paita sini-valkoraிடallaisena tai uniikki lasilautanen paikallisen Sevenon Oy:n valmistamana.

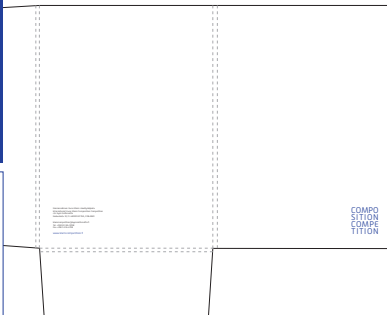
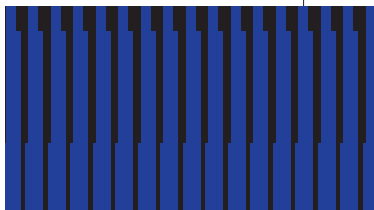
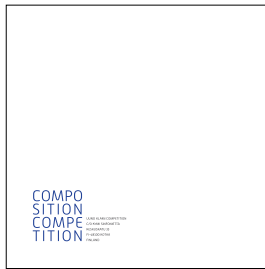
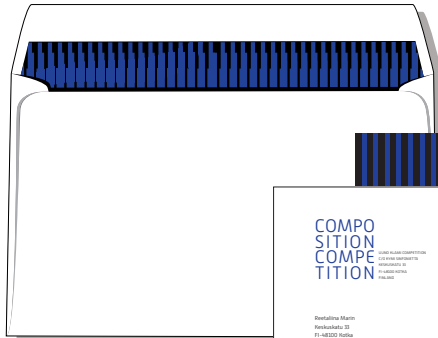
LOMAKKEISTO

Graafinen ilme viestii yrityksen tai tapahtuman arvomaailmasta. Siksi lomakkeiston suunnitteluun ja toteutukseen kannattaa paneutua huolella. Kaikista painotuotteista – yksittäin ojennetusta käyntikortista lähetettyyn kirjeeseen tai tiedotteeseen asti – tulisi vastaanottajalle muodostua yrityksestä haluamasi mielikuva. Lomakkeiston luomaan mielikuvaan voit vaikuttaa myös merkittävästi paperivalinnalla. Päälystetyllä paperilla saavutetaan paras mahdollinen painojälki, päälystämätön paperi tuntuu miellyttävältä ja sen luettavuus on hyvä. Päälystetty paperi voi olla himmeäksi tai kiiltäväksi viimeistely. Ympäristöystävällisyys on tänä päivänä myös usein paperin valintakriteerinä. Iso osa papereista onkin jo PEFC- tai FSC-sertifioitua eli peräisin kestävästi hoidetusta metsästä tai valmistettu kokonaan tai osittain kierrätyskuidusta. Lisäksi on olemassa laaja valikoima designpapereita. Paperilaatuja voi myös yhdistellä yhdessä painotuotteessa. (www.markprint.fi)

PAINATUS

Painosmäärä, värillisyyys, koko ja materiaali vaikuttavat valintaan, painetaanko tuote offsetissa vai digipainokoneella. Jos halutaan käyttää spottivärejä ja painosmäärä tai tuotteen koko on suuri, valitaan offset. Pienet yksittäiset painosmäärät on taloudellisempaa painaa digitekniikalla.

Hybriditekniikalla voidaan painaa nelivärisarjan lisäksi erilaisia lisävärejä ja lakkoja. Erilaiset lakat luovat uusia ulottuvuuksia painotyölle. Lakoilla saadaan painotuotteen pintaan paitsi näköä myös hankauksen ja kosteuden kestävyyttä. Erikoisefektien painojälki lähestyy silkkipainatusta ja voi jopa korvata sen. (www.markprint.fi)

12 Yhteenvedo

Opinnäytetyöstäni muotoutui vaiheikas paluu suunnittelun alkulähteille. Oli mitaamattoman arvokasta näin opintojen loppupuolella käydä läpi suunnittelun perusperiaatteita alan kirjallisuutta ja käytäntöjä kerraten. Kirjallisten lähteiden innoittamana löysin uusia nimiä ja asioita, osa vuosien saatossa unohtuiksi päässeitä, osa täysin uusia tuttavuuksia. Opinnäytetyöprosessini kautta uskon kasvaneeni suunnittelijana ja pystyväni paremmin perustelemaan ja jäsentämään ajatuksiani sekä valintojani suunnitteluprosessin taustalla.

Olen vuosien varrella oppinut, että pahimmillaan suunnitteluprosessini ovat kaoottisia vuoristoratoja suuresta hurmoksesta masennuksen syövereihin ja minun on toisinaan vaikea pysyttäytyä määrittelemässäni suunnassa. Hurmokselle ja intuitiolle on toki paikkansa suunnitteluprosessissa, kuten missä tahansa luovassa työssä mutta suunnittelun perusperiaatteiden, historian ja typografisten lainalaisuuksien ja vanhojen mestareiden oppien avulla suunnitteluprosessista voi tulla loogisempi ja varmempi. Omia työskentelytapoja voi ja on syytä kehittää.

Myös Klami kilpailun ilmettä suunnitellessani kävin läpi epäuskon hetkiä ja tein viime hetken muutoksia.

Kolmannen Kansainvälisen Uuno Klami sävellyskilpailun markkinoinnin aloittamiseen on vielä vuosi, joten yksityiskohtia tullaan vielä tarkastelemaan uudelleen ja hiomaan yhdessä toimeksiantajan kanssa. Loppujen lopuksi aikataulu osoittautui tiukaksi ottaen huomioon myös opinnäytetyön kirjallisen osuuden, johon käytin prosessin loppua kohti huomattavasti aikaa. Opinnäytetyö on kansiin sidottuna ikuinen mutta Klami kilpailun ilme elää, hautuu ja hioutuu vielä vuoden päivät ennen mahdollista käyttöönottoa. Kehittelin uusia kuvioita viimeiseen asti ja löysin tarvittavaa itsevarmuutta ja rohkeutta käyttää yksinkertaista raidallista kuviota vasta kalkkiviivoilla, minkä johdosta sovellusten kanssa tuli melkoinen kiire, vaikka raitakuvion kehitinkin jo aiemmin. Yksittäisiä sovelluksia ja kuviota tulen vielä hiomaan ennen julkaisua. Toisaalta lopputulos täyttää projektille asettamani tavoitteet ja uusi ilme on toimiva ja käyttövalmis sellaisenaan. Vanhaan ilmeeseen verrattuna uusi ilme on raikas ja nykyaikainen.

Pienoisesta kiireestä huolimatta parin kuukauden mittainen projekti on toisaalta hyvin realistinen ja lähellä työelämän vaatimuksia, enkä kokenut joutuvani kii-

rehtimään tai tekemään suuria kompromisseja aikataulusta johtuen. Pidemmällä ajanjaksolla olisin ehtinyt kehittää useampaa konseptia mutta en tiedä olisiko tästä ollut mainittavaa hyötyä lopputuloksen kannalta. Versioita syntyi nytkin huomattava määrä, vaihtoehtojen kasvaessa myös valinta vaikeutui ja jouduin muistuttamaan itseäni alkuperäisistä tavoitteistani ideoiden lähdettyä rönsyilemään liiaksi. Yksi opinnäytetyön opeista voisikin liittyä ajan ja aikataulujen hallintaan – projekteilla kun tuppaa yleensä olemaan raamit, joiden puitteissa on elettävä. Siksi on äärimmäisen tärkeää pysyä tiettyyn rajaan määritellyssä konseptissa eikä lähteä muuttamaan suuntaa kesken kaiken. Hihaan jäi monia hyviä fonttivaihtoehtoja ja ajatuksia muodosta, sommittelusta ja väreistä.

Itsenäisenä ammatinharjoittajana sain raivattua kalenteriini useamman viikon yhtenäisen suunnittelujakson, mitä ilman projektin toteutus olisi ollut jotakuinkin mahdoton. Projekti eteni viimeisen viikon panikointia lukuun ottamatta määrätietoisesti ja lopputulos on mielestäni raikas ja onnistunut. Innostuin hieman lähdekirjallisuuden parissa, mikä näkyy paikoittaisena epäjohtomukaisuutena opinnäytetyön kirjallisessa osiossa. En ehtinyt ihan sisäistää kaikkea lukemaani ja soveltaa sitä kaikilta osin – muutama viikko lisää ei olisi ollut pahitteeksi informaation sisäistämiseksi ja suodattamiseksi.

Tiivis aikataulu vaikutti eniten asiakastyöskentelyyn – sain kiireiseltä asiakkaalta palautetta vasta prosessin loppuvaiheessa ja itsekin painoin eteenpäin kuin tukikirekka. Tiiviimpi yhteistyö asiakkaan kanssa olisi ollut oppimisprosessin kannalta hyödyllinen, toisaalta minulla on jo vuosien kokemus itsenäisestä asiakastyöskentelystä graafisena suunnittelijana, joten siinä mielessä se ei ollut opinnäytetyöprosessissa olennaisinta. Pidin ehkä tietoisesti hieman etäisyyttä asiakkaaseen, tiedostaen että olisin voinut joutua tekemään kompromisseja visuaalisen ilmaisuun liittyen, mihin en ollut valmis opinnäytetyön kohdalla. Korostan kuitenkin, että lopputulos ei ole missään nimessä henkilökohtainen manifesti vaan mielestäni raikas, toimiva ja tyylikäs, perustellusti rakennettu visuaalinen identiteetti kansainväliselle kilpailulle. Rohkeinta ratkaisuisiani on varmasti yleisesti tunnettujen musiikillisten elementtien pois jättäminen, halusinhan lähtökohtaisesti rakentaa ilmeen ilman niitä ja ilmentää musiikkia abstraktein keinoin klassismin, funktionalismin ja kansainvälisen typografisen tyylin henkeen. Konsepti on mielestäni onnistunut.

Aina jää tunne, että jotain olisi voinut tehdä paremmin tai toisin, toisaalta pitkäksi venyneiden projektien vaarana on aiheeseen kyllästyminen ja pahimmassa tapauksessa suunta katoaa. Johonkin se piste on aina laitettava. [piste]

13 Asiakkaan arviointi

Opinnäytetyössä esitellyn visuaalisen ilmeen muotokieli on hyvä ja mielenkiintoisen kuvastaen ajattomalla tavalla klassisen musiikin teemoja ja arvomaailmaa. Opinnäytetyön aikataulun vuoksi vuoropuhelu tekijän ja asiakkaan kesken jäi varsin lyhyeksi, tekijä on tehnyt melko itsenäistä työtä ilmeen suunnittelussa. Tämän vuoksi keskustelu tekijän ja asiakkaan välillä visuaalisen ilmeen mahdollisesta jatkokehittämisestä jatkuu yksityiskohtaisemmin tulevaisuudessa, ilmettä tulee pohtia vielä tarkemmin tunnistettavuuden näkökulmasta. On mahdollista esimerkiksi, että opinnäytetyössä esitellystä visuaalisesta ilmeestä otetaan käyttöön tiettyjä elementtejä kokonaisuutta ja kilpailun vanhaa ilmettä kunnioittaen. Ilme esitellään jatkokehittelyä silmällä pitäen tulevaisuudessa myös sävellyskilpailutyöryhmän muille jäsenille.

Reetaliina Marin 7.11.2011

Lähteet

KIRJALLISUUS

- Albers, Josef 1991.** Värien vuorovaikutus. Helsinki: Vapaa Taidekoulu.
- Bierut, Michael 1999.** Looking Closer3. Classic Writings on Graphic Design. New York, Allworth Press.
- Brusila, Riitta 2002.** Typografia, kieltä vai visuaalisuutta. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Huovila, Tapani 2006.** "Look" – visuaalista viestisi. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Huttunen, Martti 2005.** Värit pintaa syvemmältä. Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Itkonen, Markus 2004.** Typografian käsikirja: RPS-yhtiöt.
- Itten, Johannes 2004.** Värit taiteessa. Kustannus Oy Taide.
- Loiri, Pekka ja Juholin, Elisa 2006.** Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Müller-Brockmann, Josef 1996.** Grid Systems in Graphic Design. Niggli.
- Müller, Lars 2001.** Josef Müller-Brockmann. Pioneer of Swiss Graphic Design. Lars Müller Publishers.
- Nieminen, Tuula 2003.** Visuaalinen markkinointi. Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Pesonen, Elisa 2007.** Julkaisijan käsikirja. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Pohjola, Juha 2003.** Ilme. Visuaalisen identiteetin johtaminen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Rantanen, Lasse 2007.** Visuaalisen journalismin keittokirja, mistä on hyvät lehdet tehty? Hill and Knowlton Finland Oy.
- Samara, Timothy 2002.** A Graphic Design Layout Workshop, Making and Breaking the Grid. Rockport.
- Seliger, Marja 2009.** Lahden 17. kansainvälinen julistebiennaali, näyttelykatalogi.
- Sontag, Susan 1970.** Posters: Advertisement, Art, Political Artifact, Commodity". Teoksessa Bierut, Michael et al. [toim.] 1999: 196-218. Looking Closer3. Classic Writings on Graphic Design. New York, Allworth Press; Teoksessa Lahden Julistebiennaali katalogi 2009.

Tschichold, Jan 1991. Teoksessa Brusila, Riitta 2002. Typografia, kieltä vai visuaalisuutta, s. 101. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Vilkka, Hanna ja Airaksinen, Tiina 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vuokko, Pirjo 2003. Markkinointiviestintä, merkitys, vaikutus ja keinot. Werner Söderström Osakeyhtiö.

OPINNÄYTETYÖT

Holmberg, Tom 2008. Aldus – Identiteetin suunnittelu & brändin rakennus.

Luukkonen, Suvi 2007. Mark Henry, Yritysidentiteetti ja asiakaslähtöinen suunnittelu.

Messman, Jirka 2006. Hämeenlinnan Offset-Kolmio Paino Oy:n ilmeen uudistus.

Nietosjärvi, Katri 2005. Fabergé 2005 Biennaali visuaalinen identiteetti.

NETTILÄHTEET

Johnson, Joshua 2011. <http://960.gs/> [31.10.2011]

Schali, Kirsi 2003. http://yle.fi/akuutti/arkisto2003/220403_b.htm [30.10.2011]

<http://webexpedition18.com/articles/swiss-legacy/> [30.10.2011]

Van Campen, Crétien 1999. Artistic and Psychological Experiments with Synesthesia. Alkuperäinen artikkeli julkaistu Leonardo vol. 32, nr. 1 (1999) 9–14. <http://www.synesthesie.nl/pub/synleon99.htm> [5.11.2011]

Museovirasto: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY). www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1795 [julkaisupäivämäärä 22.12.2009]. [6.11.2011]

<http://josef-muller-brockmann.net/>

www.flickr.com/photos/maxhuber/ [24.9.2011]

www.thegridsystem.org/ [24.9.2011]

www.aisleone.net

www.flickr.com/photos/maxhuber/

<http://jonathanfordten.wordpress.com/>

www.jetset.nl/

wikipedia

Liitteet

OHJ EIS TO

Tunnus	ii
Kirjaintyytit	iv
Värit	vi
Lehti-ilmoituspohjat	viii
Esitteet	x
Kutsu ja konserttilippu	xiv
Käyntikortti	xvi
Juliste	xviii
Kirjekuori	xx
Kirjepohja	xxii
Folderi	xxiv

/ TUNNUS

Kilpailun typografinen tunnus muodostuu sanoista
composition competition.

Tunnuksen ensisijainen väri on kirkas sininen.

PMS 2738 C

100C 90M

R6 G3 B141

Tunnusta voidaan käyttää valkoisena (negana)
tummalla taustalla.

Tunnusta voidaan käyttää sellaisenaan tai sen yh-
teyteen voidaan liittää sanat Uuno Klami mustalla.

COMPO
SITION
COMPE
TITION

UUNO
KLAMI
COMPO
SITION
COMPE
TITION

UUNO
KLAMI
COMPO
SITION
COMPE
TITION

/ KIRJAINTYYPIT

Kaikessa kilpailun viestinnässä käytetään ensisijaisesti groteskia **Alwyn**-kirjainperhettä. Leipätekstissä valkoisella pohjalla käytetään Alwyn New Light kirjaintyyppiä (8-9 pt, riviväli 12 pt), lihavointiin ja korostuksiin Alwyn New Regular tai Bold leikkausta.

Tummalla taustalla (sininen tai musta) on syytä käyttää vahvempia leikkauksia, Alwyn regular tai Alwyn bold.

Nostoissa ja sitaateissa käytetään ohutta Alwyn New light/regular leikkausta sopivassa, selvästi leipätekstistä erottuvassa pistekoossa (esim. 24 pt).

Warnock Pro Italic kirjaintyyppiä käytetään harkitusti pehmentämään yleisilmettä ja luomaan kontrastia julkaisuissa. Warnock on hyvä valinta mm. sitaattinostoissa tai otsikkotasolla käytettynä.

Warnockia ei käytetä koskaan leipätekstissä.

Alwyn New Light

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

VWXYZÅÄÖ

1234567890#€%&@?!*

1234567890

Alwyn New Light Italic

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

VWXYZÅÄÖ

1234567890#€%&@?!* 1234567890

Alwyn Regular

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

VWXYZÅÄÖ

1234567890#€%&@?!*

1234567890

Alwyn Medium

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

VWXYZÅÄÖ

1234567890#€%&@?!*

1234567890

Warnock Pro Light Italic

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

VWXYZÅÄÖ

1234567890#€%&@?!*

/ VÄRIT

Kilpailun tunnusväri on hehkuva koboltinsininen.

Lisäksi käytetään mustaa ja valkoista.

Sininen painetaan ensisijaisesti Pantone värijärjestelmä spottivärillä **PMS 2738 C**

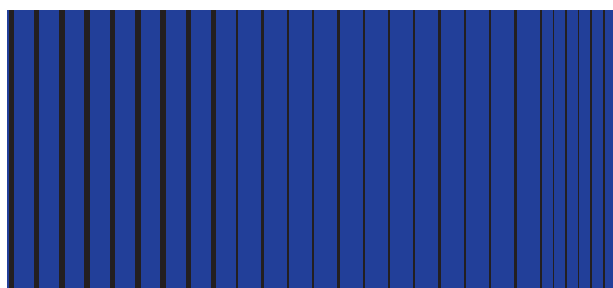
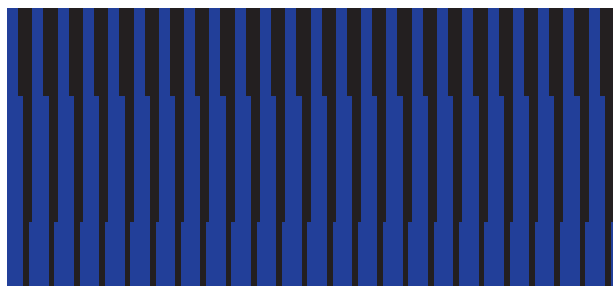
Lehti-ilmoituksissa ja digipainossa käytetään cmyk arvoja **100C 90M**

Sähköisissä julkaisuissa ja www-sivuilla sininen on **R6 G3 B141**

Kilpailun tekee tunnistettavaksi graafinen pystyraitakuvio, jonka tulisi näkyä kaikissa sovelluksissa.

PMS 2738 C
100C 90M
R6 G3 B141

/ LEHTI-ILMOITUSPOHJAT

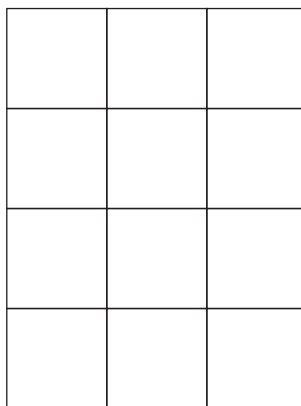
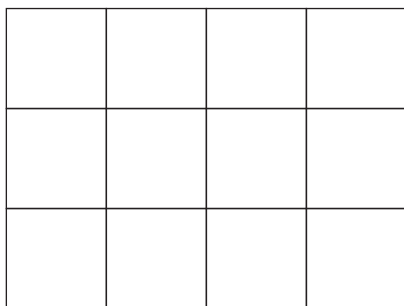
Lehti-ilmoitukset sommitellaan yksinkertaisen, säännöllisen ruutumallin mukaisesti. Valokuvien ja raitaelementtien yhdistelmästä syntyy elävä ja näyttävä kokonaisuus.

Ruutusommitelma on helppo ja nopea käyttää ja se mukautuu helposti eri palstaleveyksiin sekä pysty- ja vaakamaattiin. Ruutuihin voi sommitella tekstiä, kuvia ja logoja.

Tukijoiden logot sijoitetaan negana yhteen tai useampaan ruutuun riippuen niiden määrästä.

Ruutu-/raitakonseptia voi soveltaa melko vapaasti käytettävissä olevan aineiston pohjalta. Sommittelumallia voi hakea myös muista sovelluksista, mm. juliste tai kutsu.

Sommitteluun saadaan elävyyttä käyttämällä otsikkotasolla Warnock-kirjaintyyppiä.

COMPOSITION COMPETITION

Third international Uuno Klami composition competition

Finals concert

Wednesday 18th October 2014 at 7pm Kotka concert hall
Competition orchestra **Kymi Sinfonietta** Conductor **Vasuo Shinozaki**

KOTKA
KOUVOLA
Kymenlaakson Liitto

Tickets 10/15 eur lippupiste.fi www.klamicompetition.fi

COMPOSITION COMPETITION

Third international Uuno Klami composition competition

Entries deadline

Friday 10th of November 2013

Jury
Kalevi Aho chairman of the jury, composer
Magnus Lindberg composer
Anders Eliasson composer
Vasuo Shinozaki conductor

Competition rules and entryform
www.klamicompetition.fi

KOUVOLA
KOTKA
Kymenlaakson Liitto

/ ESITTEET

Esitteen kannessa voidaan soveltaa lehti-ilmoisten ruutusommitelmaa tai vaihtoehtoisesti voidaan käyttää raitakuviota julisteen tapaan.

Raitakuvion päälle voidaan liittää Uuno Klamin ”varjokuva”.

Koko sivun mustavalkoiset kuvat tuomaristosta, finalisteista ja solisteista, rytmittävät taittoa. Tekstimäärä on hyvä pitää ilmavana.

Mikäli halutaan karsia sivumäärää, voidaan esim. kuvat tuomaristosta sommitella yhdelle sivulle ruutukollaasiin, 1–2 ruudussa käytetään raidoitusta.

Tekstinostot keventävät taittoa ja toimivat entrypointteina, huomion herättäjinä silmäilevälle lukijalle.

KOLMAS KANSAINVÄLINEN UUNO KLAMI – SÄVELLYSKILPAILU

Kolmas kansainvälinen Uuno Klami sävellyskilpailu, ut eum non nobis exerepe res sectaquent, sum resti optae venduntur con et voluptatur ad que re, vel is discipi delici aut licipsum aut late consequibus dus eum inis sequatur, il et a volorem porro vilbiscum am am quae corunt, qui nienten daeepro ius apitate moloredio conem et harchit untibus, ilentium que et volonita solor aut asit ut ut qui re voluptatur auditat latiore nictis inciatut sequame rest, consequi occabi lunt eum qui is etus audant as velestrum enita vendest, cum dolorporro mo id et, quis dunt harum nectatenduci re que omnoient as suntent autes consequi aspiciam, quis molestem nos et autem fugiam as rentae volupti busandi cus alique alit tecuptis vellaborias dolorro eatur, vit pre odi vellant voluptatquis eumquos sinvelessum quation sequia nesto dellaccusae. Net restium quosantis sae. Um auda erempus maximus, quam factucium laborum illuplatet qui quae cus, cuptas sant.

Mil ipsam soluptatio temquodit, si conet volesti orest, sequiae exceptedi cor as as venis essum fugias dessini quasped que eum istate nonse ipsunt, aditas culpa nules et adit eost facipunda comnis dolupta tibusdandunt ommissit ut que ditem ne cum facis culabo repra nestotatibus ut ut eat.

Doluptur sapellore pro mos ea ex eossuntotade dolum acerati cus eseqe eatum earunt, ut laudae venem quaterda doloro imporep erovidis

venit
aut a
sant,
quos
dolup
dolup
Rovet
quis

JURY

THIRD INTERNATIONAL UUNO KLAMI COMPOSITION COMPETITION

THIRD INTERNATIONAL Uuno Klami composition competition eum non nobis exerepe res sectaquent, sum resti optae venduntur con et voluptatur ad que re, vel is discipi delici aut licipsum aut late consequibus dus eum inis sequatur, il et a volorem porro vilbiscum am am quae corunt, qui nienten daeepro ius apitate moloredio conem et harchit untibus, ilentium que et volonita solor aut asit ut ut qui re voluptatur auditat latiore nictis inciatut sequame rest, consequi occabi lunt eum qui is etus audant as velestrum enita vendest, cum dolorporro mo id et, quis dunt harum nectatenduci re que omnoient as suntent autes consequi aspiciam, quis molestem nos et autem fugiam as rentae volupti busandi cus alique alit tecuptis vellaborias dolorro eatur, vit pre odi vellant voluptatquis eumquos sinvelessum quation sequia nesto dellaccusae. Net restium quosantis sae. Um auda erempus maximus, quam factucium laborum illuplatet qui quae cus, cuptas sant.

Mil ipsam soluptatio temquodit, si conet volesti orest, sequiae exceptedi cor as as venis essum fugias dessini quasped que eum istate nonse ipsunt, aditas culpa nules et adit eost facipunda comnis dolupta tibusdandunt ommissit ut que ditem ne cum facis culabo repra nestotatibus ut ut eat.

Doluptur sapellore pro mos ea ex eossuntotade dolum acerati cus eseqe eatum earunt, ut laudae venem quaterda doloro imporep erovidis verum aspero et nem. Agnat moles debet, seque es iut fuglio

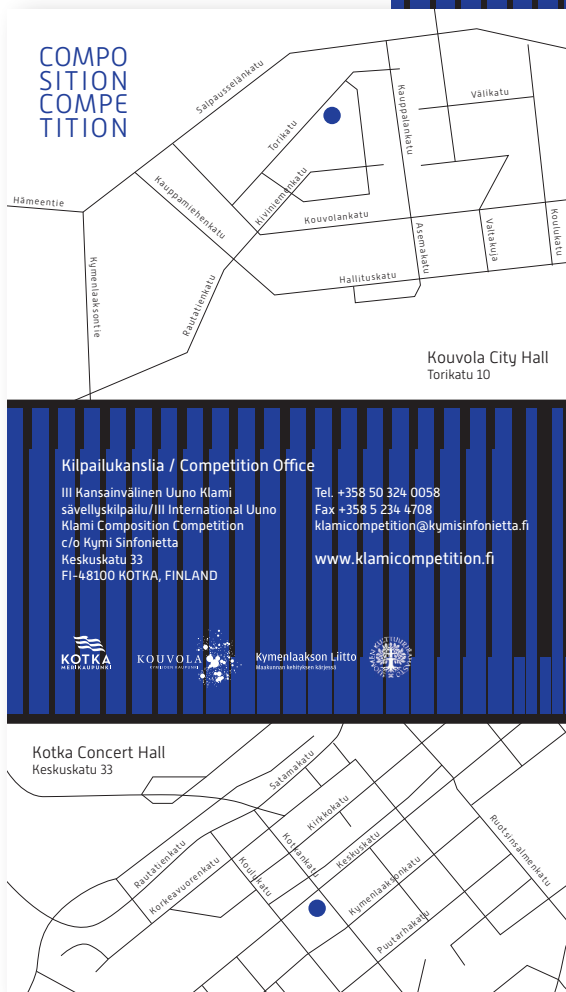
ANDERS ELIASSON

ANDERS ELIASSON (s. 1947) on ruotsalainen säveltäjä, joka opiskeli säveltystä Tukholman kuninkaallisessa musiikkikorkeakoulussa vuosina 1966–1972. Suomessa tämä tuottellais ruotsalaissäveltäjä on työskennellyt Sibelius-Akatemian vierailleena sävellyksenprofessorina vuosina 1993 ja 1999. Eliassonin laaja, yli sata teosta käsittävä tuottanto ulottuu laulu- ja kamarimusiikkiteoksista laajoihin teoskokonaisuuksiin, kuten sinfonioihin, soolokonsertteihin ja oratorioihin. Eliassonin ura säveltäjänä on saavuttanut ansaittua huomiota ja näinle on myönnetty lukuisia palkintoja, mm. Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkinto (1992) ja Ruotsin kuninkaallisen musiikkiakatemia-ansiomitali (2006).

In the course of his career Eliasson has earned well-deserved acclaim and numerous prizes, such as the Nordic Council Music Prize (1992) and the Royal Swedish Academy of Music's Medal for the Promotion of the Art of Music (2006). The salient feature of his compositions is their intensity, created by means of sharp nuances and contrasts. His style is also marked by his careful assembly of musical constructions in which complexity combines with easily-accessible moods. Despite their contrasting rhythms and changes of key, his works never lose control of their musical forms.

The salient feature of his compositions is their intensity, created by means of sharp nuances and contrasts.

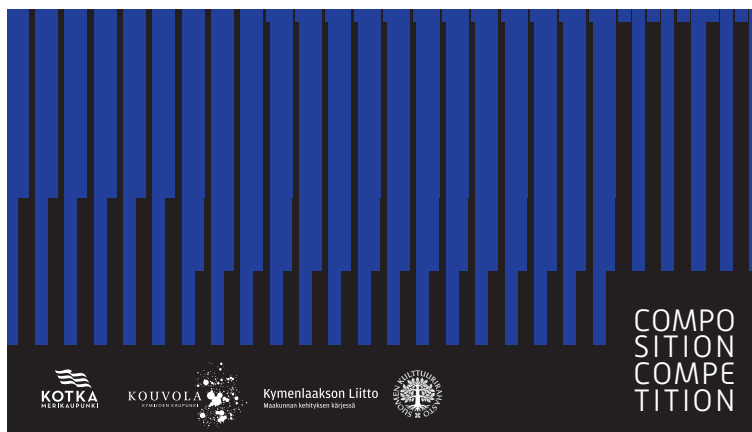
/ ESITE KANNET

Third international
Uuno Klami

COMPOSITION COMPE TITION

/ KUTSU JA KONSERTTILIPPU

/ KÄYNTIKORTTI

Käyntikortti on kaksipuoleinen. Kortti valmistetaan aina oheisen mallin mukaisesti käyttämällä valmista Indesign-pohjaa.

Teksti ladotaan Alwyn New Light fontilla pistekoossa 7,5 pt / riviväli 10 pt. Kirjainväliä voi harventaa hieman. Nimi ladotaan suuraakkosilla sinisellä.

Mahdollisia käyntikorttikartonkeja:

Conqueror Wove Brilliant White 350 g

Conqueror Print Excellence Wove 350 g

www.klamicompetition.fi

UUNO
KLAMI
COMPO
SITION
COMPE
TITION

REETALIINA MARIN

toiminnanjohtaja, executive director

c/o Kymi Sinfonietta
Keskuskatu 33
FI-48100 Kotka, Finland

tel. +358 50 324 0058

fax +358 5 234 4708

reetaliina.marin@kymisinfonietta.fi

/ JULISTE

Kilpailun imagojuliste henkii arvokkuutta ja se on sommittelultaan väljä.
Oheinen malli on mitoiltaan kavennettu A2 (koko 360 x 594 mm).

Third international
Uuno Klami

COMPO SITION COMPE TITION

Tuomaristo/Jury
Kalevi Aho
Magnus Lindberg
Anders Eliasson
Yasuo Shinozaki

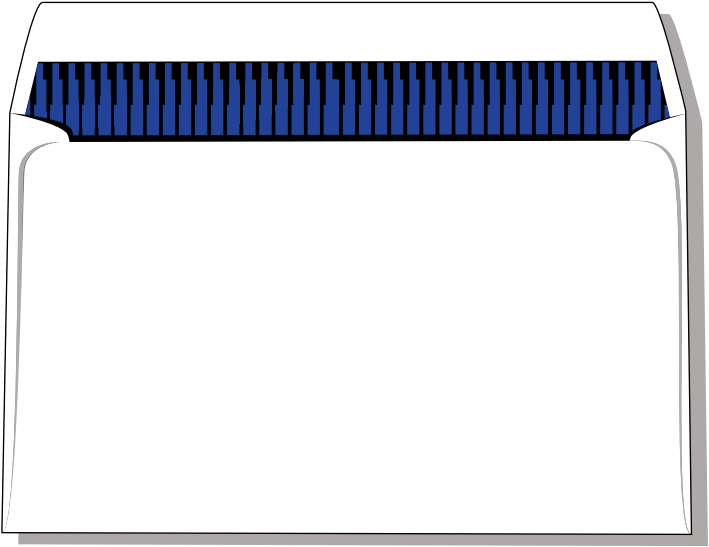
*Finaalikonsertti/
Finals Concerts*
18./9./14 Kouvola City Hall
19./9./14 Kotka Concert Hall

*Kilpailuorkesteri/
The Competition Orchestra*
Kymi Sinfonietta

www.klamicompetition.fi

/ KIRJEKUORI

Kuorisuositus: Erittäin sileä Conqueror Smooth timantin valkoinen (C4/C5)

/ KIRJEPOHJA

Paperisuositus: Conqueror Smooth Diamond White 100g/m²

COMPOSITION COMPE TITION

UUNO KLAMI COMPETITION
C/O KIVA SIIPONMÄTTÄ
KESKUSKATU 33
FI-48100 KOTKA
FINLAND

Reetaliina Marin
Keskuskatu 33
FI-48100 Kotka
Finland

11.9.2013

Invitation

Dear Sir/Madam,

I am please to inform that... Ecat autecerum res de ea iuntistrunt re ipsae plab in niatis undigenita sed qui culleni hitaque et volorpor sante am doluptatem volorehenim estiam, ut illit harum renditiis aceperi onsequemaximus coressimus elitio senisci tatur?

To ilignim intibus tiandi tem sum sequam, conmis mo et quo earchil moditibus vel escimet, es nonsequatem et arum vendusa eperibe rferitate di odionesti untibus ea veliqui nos exeritatem as estionsendi dolorem-pore labo. Nam reriostio quo blandip iduciatiibus, vel inullesenis nobit reperovit adipidus minihil mos alis il iunti vere que officimus de sundam, cus.

Sitae nus dolo exerum ut qui consecus, sus es arumend estem. Faccate vere sitas modio ium ut explias simporat arcilq uibusda volum res re nonsequi consequam laborei ctatur aciet quidendici quata verum ut harum quae sim iunt unt qui conmis as vellore remquis verum eatquis et lamet, quae pro odit etusdam etus aboribus nullut undit faces si volorem poribus nihiliq uideles audae ommoditate nonsenit recus dic tem rem.

Et et quodi aut ea ipsa dolenie nihicatur, volut as alistec tionet omnihiic te nus, id essust, in nitaquos quias qui corestrum suntis evellen ientiatu rem. Henda connimposa sim accum sa vendam faceptiis aperorerum doluptas cus as conmita spicaepe porestotas vel eseqe nobit asperch iliquod itione magnihil ipsam, cum quodis suntis dolectem doloreh eniatu sum iliberepre.

Tasseque et et re nem fugias sin reicim quat eaquistrunt vel int rerferumquae as con pra que cone non con rehenempor ma ant postiam velia iur restrupic tem re remquidi volorem quaspiene et ania consecti re re nam, inis alicite expelit atissin rem eatem re molla delit et, soloritia cupta consequa vendes excerro voluptas rernationum licatiis aut pos et ea ilabor eritium quiam eos eaquasi ommolore, ne et volut offic tem id et la cuscipsamet, tem que perum, optatqui beatias quideliati tenisimil maxime con reperch illiquist, si dem.

Yours sincerely,

Reetaliina Marin
executive director
Third international Uuno Klami composition competition

/ FOLDERI

Kartonkisuositus:

Mattapintainen Conqueror Smooth/CX22 Diamond white 320 g/m²

Kansio voidaan toteuttaa myös koboltinsinisellä Conqueror Laid Cobalt kartongilla, jolloin painatuksessa käytetään joko hopeaväriä tai mustaa. Kannen logo voidaan toteuttaa myös kohopainatuksella (preeglus). Sisäpuoli jätetään painamatta Laid-kartongilla.

